

Vincentius Lerinensis

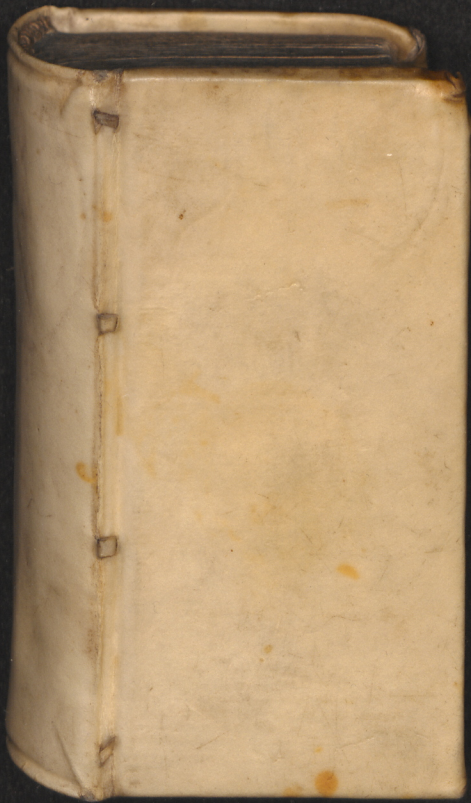
S. Vincentii Lerinensis Galli, Libellus Verè Aureus Adversus profanas Haeresen novationes. Ad petitionum variorum hanc parvam in formam redactus & publico bono denuo editus

Coloniae: Friessem, 1652

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn757650333>

Druck Freier Zugang

94

Cc-4730^{a1,2}
(R) Nord

S. VINCENTII
LERINENSIS

Galli,
LIBELLUS
Verè

AVREVS

Adversus profanas
Hæreseon nova-
tiones.

*Ad petitionem variorum hanc
parvam in formam redactus
& publico bono denuò
editus.*

Coloniæ,

Typis VVILHELMI FRIESSEM Ty-
pographi & Bibliopolæ.

ANNO 1652.

3
CHRISTIANO
LECTORI.

AMUS iterum S. Vincentium: hoc titulo in Ecclesia celebrem, & merito suo, Nobilif. viri ignota patria, quia solam agnovit illam, cujus æternitas in cælis est Atque adeò Christianæ humilitatis studio, suum nomen clam habuit, Peregrini induit. non modò ut lateret eos, quorum invidiam Christiana charitate declinabat; aut ne odio nominis libellum hunc, antidotum salutis, abiicerent, ut ad Hebr. Apostolus: & alioquin novis & peregrinis gaudent Novatores: sed vera causa est, ut laboris hujus gloriam Deo cederet: & quamvis ipse videatur emendationem polliceri, nemo præsumpsit post Apellem lineam ducere, ut dolendum sit Acta Conc. Ephesini, & alia, quæ secunda parte tradiderat, malè nobis perijisse.

Si quid conjecturæ tribuendum est, meminit Sulpitius Vincērij Galliarum præfecti, qui amicissimus fuit & observantissimus S. Martini, qui doctore Martino & illo in oculis exemplo, hoc tam illustri stylo, noster utique Vincentius est: cui stimulum addere potuit è propinquo præsul Ambrosius, quem singulari affectu videtur coluisse: qui destinatus bellis, foro & judicijs, tantum non ex ipso tribunali super gregem Christi constitutus est. Erat etiam in Lerinensi cœnobio vel eremo, ex Senatore monachus S. Euchærius: & extabant apud Treviros & alibi exempla, quorum meminit B. Augustin. Igitur à loco pœnitentiæ & servitutis, quia calcato hoc mundo placere Deo degit, Lerinensis dicitur.

Lerin vel Lerina in eo tractu maris Mediterranei est, quo ex Gallijs vel Massilia, petitur Liguria, supra Stæchades, proxima Italiæ; nunc, insula S. Nonarati dicitur: inque ea ejusdem nominis cœnobium, totius Gal-

Galliae celeberrimum, eremi vicem habitum, quo tanquam in Academiam erudiendi mittebantur, ad Christianae vitae perfectionem qui postea Ecclesijs praeficerentur. Sunt haec S. Eucharii in Epistola ad Veranium & Salonium filios, verba: *Dignum est, quacunque cura mea ingenium tuum reparari, qui vix dum decem annos natus eremum ingressus, inter illas Sanctorum manus non solum inbutus, verum etiam contritus sis, ab Honorato patre, illo, inquam, primo Insularum, postea Ecclesiarum Magistro: quam te illic beatissimi Hilary tum Insulani Tyroebis, sed iam nunc summi Pontificis doctrina formaret per omnes spiritualium rerum disciplinas: ad hoc etiam te postea consummantibus summis viris, Salviano atque VINCENTIO eloquentia pariter et sapientia praeminentibus.* Dedit eadem insula magno Galliarum beneficio S. Caesarium Episcopum Arelatensem, qui sub Abbate inibi Porcario fundamenta jecit virtutum, dedit tot sanctissimos & doctissimos

ctissimos Episcopos, Hilarium, Eucherium &c. qui in Aransicano Concilio difficillimas questiones explicarunt. Venerabilis etiam Barbaris & Arianis, qui his temporibus cum excidio totius Europæ grassabantur.

*Beata & faelix insula, ait S. Cæsar-
rius, qua quàm paruula & plana esse
videatur innumerabiles tamen montes
(Santos) d. ælum misisse cognoscitur.
Pradicatur ab Oriente usque ad Occi-
dentem, &c. Digna que Honorato Au-
dore, fundata sit. Hac nunc successo-
rem eius tenet maximum, &c. Hac ha-
buit reverendi nominis Lupum &c.
Hac habuit germanum eius Vincenti-
um interno gemmam splendore perspi-
cuam. Hac nunc possidet venerabilem
gravitate Caprastum veteribus Sanctis
parem. Hac nunc habet Sanctos senes
illos, qui divisis cellulis Aegyptios Pa-
tres Gallijs nostris intulerunt. Hac S.
Eucherius:*

Vixit igitur ea ætate feracissima
sanctissimorum & eruditissimorum
Patrum

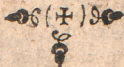
Patrum : & videri posset Abbas, & eo S. Eucherij tempore mortuus fuisse : & ea refert hic de Concilio Ephesino, de quæ alijs, ut videatur rebus maximis interfuisse. Quum quæ ijs temporibus Pelagij & Cælestij dogmata damnarentur illud quæ virus sensim in Gallias proserperet, ea videtur occasione ad hoc opus scribendum descendisse : & jam tum etiam Cænobio suo contra latentes insidias prospectum voluisse. Laudat & merito, sanctissimam & eruditissimam S. Cælestini P. epistolam, quæ ab Hilario & Prospero Episcopis impetrata, in quæstionibus de Gratia & Prædestinatione, S. Augustini sententiam Catholicæ fidei Regulam Ecclesiæ præscripsit adjungemus ex Catalogo Gennadij cap. 64.

Vincentius natione Gallus, apud monasterium Lerinensis insula presbyter, vir in Scripturis sanctis doctus & notitia Ecclesiasticorum dogmatum sufficienter instructus, composuit ad evertenda hæreticorum collegia, nitido satis

8 PRAEFATIO.

*satis & aperto sermone validissimam
disputationem, quam abscondito nomine
suo titulavit: Peregrini adversus here-
ticos. Cuius operis, quia secundi libri
maximam in scedulis partem à quibus-
dam furatam, perdidit, recapitulato
eius paucis sermonibus sensu, primo
compegit & in librum unum edidit.*

*Moritur Theodosio, & Valen-
tiniano regnanti-
bus.*

S. VIN-

I
S. VINCENTII
LERINENSIS NA-
TIONE GALLI PRO
Catholicæ fidei antiquitate &
universitate, adversus prophe-
nas omnium hærescon
novationes.

LIBELLUS

P R Æ F A T I O.

Dicente scriptura &
monente, Interroga
Patres tuos, & di-
cent tibi: seniores
tuos, & annuncia-
bunt tibi. Et iterum;

verbis sapientium accommoda au-
rem tuam. Et item: Fili mi, hos ser-
mones ne obliviscaris, mea autem
verba custodiant cor tuum. Videtur
mihi minimo omnium servorum
Dei Peregrino, quod res non mi-
nimæ utilitatis Domino adjuvante

A

futu-

futura sit, si ea quæ fideliter à sanctis Patribus accepi, literis comprehendam, infirmitati certè propriæ pernecessaria: quippè cum adsit in promptu, undè imbecillitas memoriæ meæ assidua lectione reparetur. Ad quod me negotium non solum fructus operis, sed etiam consideratio temporis, & oportunitas loci adhortatur. Tempus propterea quodcum humana omnia ab eo rapiantur, & nos ex eo aliquid in invicem rapere debemus, quod in vitam proficiat æternam: præsertim, cum & appropinquantis divini iudicii terribilis quædam expectatio augeari efflagitet studia religionis: & novorum hæreticorum fraudulentia multum curæ & attentionis indigeat. Locus autem, quòd urbium frequentias, turbasque vitantes remotioris villulæ, & in eo secretum monasterii incola mushabitaculum, ubi absque magna distractione fieri possit illud, quod canitur in Psalmo
Vacate & videte, quoniam ego sum
Deus

Deus

Deus. Sed & propositi nostri ratio
in id convenit, quippè qui cùm ali-
quandiu variis ac tristibus sæcularis
militiæ, turbibus volueremur,
tandem nos in portum religio-
nis, cunctis semper fidissimum,
Christo adspirante condidimus: ut
ubi depositis vanitatis ac superbiæ
statibus, Christianæ humilitatis sa-
crificio placantes Deum, non solùm
præsenti vitæ naufragia, sed etiam
futuri sæculi incendia vitare posse-
mus. Sed jam in nomine Domini,
quod instat, aggrediar: ut scilicet à
majoribus tradita, & apud nos de-
posita, relatoris fide potiùs, quàm
auctoris præsumptione: hac tamen
scribendi lege servata, ut nequa-
quam omnia, sed tantum necessaria
quæque perstringam: neque id or-
nato & exacto, sed facili, communi-
que sermone: ut pleraque significata
potiùs, quàm explicata videantur.
Scribant ii lautè & accuratè, qui ad
hoc munus, vel ingenii fiducia, vel
officii ratione ducuntur: me verò

A. 2.

suble-

sublevandæ recordationis, vel potius oblivionis meæ gratia; commonitorium mihi met parasse suffecerit: quod tamen paulatim recolendo quæ didici, emendare & implere quotidie, Domino præstante, conabor. Atqui hoc ipsum idcirco præmonui, ut si fortè elapsum nobis in manus sanctorum devenerit, nihil in eo temerè reprehendant, quod adhuc videant promissa emendatione limandum.

Auctoritate sacra Scriptura Ecclesiastica intelligentia addendam esse auctoritatem, ut Catholica fidei veritas ab hæretica pravitatis falsitate discernatur.

CAPUT I.

SÆPÈ igitur magno studio & summa attentione perquirens à quâ plurimis sanctitate & doctrina præstantibus viris, quonam modo possem certa quadam, & quasi generali ac regulari via, Catholicæ fidei veritatem ab hæreticæ pravitatis falsitate

tate

zate discernere, hujusmodi semper
 responsum ab omnibus ferè retuli:
 Quod siue ego, siue quis alius vellet
 exurgentium hæreticorum fraudes
 deprehendere, laqueosque vitare, &
 in fide sana: sanus atque integer per-
 manere, duplici modo munire fi-
 dem suam Domino adjuvante de-
 beret. Primo scilicet, divinæ legis
 auctoritate: tum deinde Ecclesiæ
 Catholicæ traditione.

CAPUT II.

HIC forsitan requirat aliquis:
 Cùm sit perfectus scripturarum
 canon, sibi que ad omnia satis su-
 perque sufficiat, quid opus est, ut
 ei Ecclesiasticæ intelligentiæ junga-
 tur auctoritas? Quia videlicet scri-
 pturam sacram pro ipsa sua altitu-
 dine non uno, eodemque sensu uni-
 versi accipiunt: sed ejusdem eloquia
 aliter atque aliter alius atque alius
 interpretatur: ut penè quot homi-
 nes sunt, tot illic sententiæ erui pos-
 se videantur. Aliter namque illam

Novatianus, aliter Photinus, aliter Sabellius, aliter Donatus exponit: aliter Arrius, Eunomius, Macedonius, aliter Apollinaris, Priscillianus, aliter Jovinianus, Pelagius, Celestius, aliter postremo Nestorius. Atque idcirco multum necesse est, propter tantos tam varii erroris anfractus, ut Propheticae & Apostolicae interpretationis linea secundum Ecclesiastici & Catholici sensus normam dirigatur.

Magnoperè curandum esse, ut id teneamus, quod ubique, quod semper, quod ab omnibus creditum est.

CAPUT III.

In ipsa item Catholica Ecclesia magnoperè curandum est, ut id teneamus, quod ubique, quod semper, quod ab omnibus creditum est, hoc est etenim verè proprieque Catholicum quod ipsa vis nominis ratioque declarat, quæ omnia verè universaliter comprehendit, sed hoc ita deanum sit: si sequamur Universalitatem,

tatem, antiquitatem, consensionem. Sequemur autem Universitatem hoc modo si hanc unam fidem veram esse fateamur, quam tota per orbem terrarum confiteretur Ecclesia. Antiquitatem verò ita; si ab his nullatenus sensibus recedamus, quos sanctos Majores ac Patres nostros celebrasse manifestum est: consensionem quoque itidem, si in ipsa vetustate, omnium, vel certè penè omnium Sacerdotum pariter & Magistrorum definitiones, sententiasque sectemur.

CAPUT IV.

Quid igitur faciet Christianus Catholicus, si se aliqua Ecclesiae particula ab universalis fidei communione præciderit? Quid utiq; nisi ut pestifero corruptoque membro, sanitatem universi corporis anteponat? Quid si novella aliqua contagio non jam portiunculam tantum, sed totam pariter Ecclesiam commaculare cõnetur? Tunc item providebit, ut antiquitati inhæreat: quæ
A 4 prorsus

prorsus jam non potest ab ulla novitatis fraude seduci; Quid si in ipsa vetustate duorum, aut trium hominum, vel certè civitatis unius, aut etiam provinciæ alicujus error deprehendatur? Tunc omninò curabit, ut paucorum temeritati vel inscitia, si quæ sunt, universaliter antiquis universalis Ecclesiæ decreta præponat. Quid si tale aliquid emergat, ubi nihil hujusmodi reperiatur? Tunc operam dabit, ut collatas inter se Majorum consulat, interrogetque sententias: eorum duntaxat, qui diversis licet temporibus, & locis, in unius tamen Ecclesiæ Catholice communionem & fidem permanentes, magistri probabiles existunt: & quidquid non unus aut duo tantum, sed omnes pariter uno eodemque consensu, apertè, frequenter, perseveranter, tenuisse, scripserunt, docuisse cognoverit, id sibi quoque intelligat absque ulla dubitatione credendum. Sed ut planiora fiant, quæ dicimus, exemplis singularim illustranda

illustranda sunt, & paulo uberius
exaggeranda: ne immodicæ brevi-
tatis studio rerum pondera oratio-
nis celeritate rapiantur.

CAPUT V.

TEmpore Donati à quo Dona-
tistæ, cum sese multa pars Africa
in erroris sui furias præcipitaret,
cumque immemor nominis, reli-
gionis, professionis, unius homi-
nis sacrilegam temeritatem Ecclesiæ
Christi præponeret, tunc quicun-
que per Africam constituit profano
schismate detestato universis mun-
di Ecclesiis adsociati sunt, soli ex il-
lis omnibus intra sacraria Catholicæ
fidei salvi esse potuerunt: egregiam
profectò relinquentes posteris for-
mam, quemadmodum scilicet &
deinseps, bono more, unius aut cer-
tè paucorum yefaniæ univer-
sorum sanitas antefere-
retur.

*Novelli dogmatis inductione quantum
invehatur calamitatis. Arriane
perfidie exemplo monstratur.*

CAPUT VI.

Item, quando Arrianorum ve-
nenum, non jam porriunculam
quandam, sed pene orbem totum
contaminaverat, adeo, ut propè
cunctis Latini sermonis Episcopis,
partim vi, partim fraude deceptis,
caligo quaedam mentibus offunde-
retur, quidnam potissimum in tan-
ta rerum confusione sequendum fo-
ret; tunc quisquis vetus Christi ama-
tor & cultor existit, antiqua fide
novellæ perfidie præferendo, nulla
contagii ipsius peste maculatus est.
Cujus quidè temporis periculo satis
superque monstratum est, quantum
invehatur calamitatis, novelli dog-
matis inductione. Tunc siquidem
non solum parvæ res, sed etiam ma-
ximæ labefactatæ sunt. Nec enim
tantum affinitates, cognationes, a-
micitiæ, domus, verum etiam Ur-
bes,

bes, populi, provinciæ, nationes, universum postremo Romanum imperium funditus concussum & emotum est. Namque cum prophana ipsa Arrianorum novitas, velut quædam Bellona ac Furia, capto prius omnium imperatore, cuncta deinde palatii culmina legibus novis subjugasset, nequaquam deinceps destitit universa miscere atque vexare: privata ac publica, sacra prophanaque omnia, nullum boni & veri genere discrimen, sed quoscunque collibuisse, tanquam de loco superiore percutere. Tunc temeratae conjuges, depopulatae viduae, profanatae virgines, monasteria demolita, disturbati Clerici, verberati Levitæ, acti in exilium sacerdotes; oppleta Sanctis, ergastula, carceres, metalla quorum pars maxima interdictis urbibus protrusi atque extorres, inter deserta, speluncas, feras, saxa; nuditate, fame, siti affecti contriti & tabefacti sunt. Atqui hæc omnia nunquid ullam

A. 6. aliam

aliam ob causam, nisi utique dum pro cœlesti dogmate humanæ superstitiones introducuntur: dum benè fundata antiquitas scelestâ novitate subruitur: dum superiorum instituta violantur; dum rescinduntur scita Patrum: dum convelluntur definita majorum: dum sese intra sectatæ atque incorruptæ vetustatis castissimos limites profanæ ac novellæ curiositatis libido non continet?

Quod fidem Confessorum & Martyrum denegare non possumus, quorum victorias prædicamus: & à quibus non partem, sed universitatis suscepta est defensio.

CAPUT VII.

Sed forsitan odio novitatis, & amore vetustatis hæc fingimus. Quisquis hoc æstimat, beato saltem credat Ambrosio, qui in secundo ad Imperatorem Gratianum libro, acerbiter temporis ipse deplorans, ait: Sed jam satis, inquit; omnipotens

nipotens Deus nostro exitio, nostroque sanguine. Confessorum necesse, exilia sacerdotum, & nephas tantæ impietatis eluimus. Satis claruit, eos qui violaverunt fidem, tutos esse non posse. Item in tertio ejusdem operis libro. Servemus igitur, inquit, præcepta majorum, ne hæreditaria signacula ausi rudè temeritate violemus. Librum signatum illum Propheticum, non Seniores, non Potestates, non Angeli, non Archangeli aperire ausi sunt: soli Christo explanandi ejus prærogativa servata est: Librum sacerdotalem quis nostrum resignare audeat, signatum à Confessoribus, & multorum jam martyrio consecratum? Quem qui resignare coacti sunt, postea tamen damnata fraude signarunt: qui violare non ausi sunt Confessores & Martyres exstiterunt. Quomodo fidem eorum possumus denegare, quorum victoriam prædicamus? Prædicamus, inquam, ô venerande Am-

broſi, prædicamus planè, laudantes-
que miramur. Nam quis ille tam de-
mens eſt, qui eos, et ſi ad ſequi non
valeat, non exoptet ſequi? quos à
defenſione fidei Majorum, nulla vis
depulſit? non minæ, non blandimen-
ta, non vita, non mors, non pala-
tium, non ſatellites, non imperator,
non imperium, non homines, non
dæmones: Quos, inquam, pro re-
ligioſæ Vetuſtatis tenacitate tanto
munere Dominus dignos judicavit,
ut per eos proſtratas repararet Ec-
cleſias, exſtinctos ſpirituales populos
vivificaret, dejectas ſacerdotum co-
ronas reponeret, nefarias illas no-
vellæ impietatis non literas, ſed li-
turas, in faſco cœlitus Episcopis fide-
lium lachrymarum fonte, deleret:
univerſum poſtremo jam penè mû-
dum ſæva repentinæ hæreſeos tem-
peſtate percuſſum, ad antiquam fi-
dem à novella perfidia ad antiquam
ſanitatē, à novitatis veſania: ad
antiquam lucem, à novitatis cæci-
tate revocaret.

CAPUT

CAPUT VIII.

SED in hac divina quadam confessionum virtute, illud etiam est nobis vel maxime considerandum, quod tunc apud ipsam Ecclesiae veritatem non partis alicujus: Sed universitatis ab iis est suscepta defensio, neque enim fides erat, ut tantae tales viri unius, ac duorum hominum errabundas, sibi que ipsis contrarias suspiciones tam magno molimine adferrent: aut verò pro alicujus provinciolarum temeraria quadam conspiratione certarent: sed omnium sanctae Ecclesiae sacerdotum Apostolicae & Catholicae veritatis decreta & definita sectantes, maluerunt semetipsos, quam veteris universitatis fidem proderent. Unde & ad tantam gloriam pervenire meruerunt, ut non solum confessores, verum etiam confessorum principes jure meritoque habeantur. Magnam hoc igitur eorundem beatorum, exemplum, planeque Catholicis

cis

cis indefessa meditatione recolendum: qui in modum septemplex candelabri, septena sancti Spiritus luce radiantes, clarissimam posteris formulam permonstrarunt, quoniam modo deinceps per singula quæque errorum vaniloquia, sacrata, vetustatis auctoritate profanæ novitatis conteratur audacia.

Quo quisque religiosior est, promptius novellis ad inventionibus contrahit, unde magno studio Stephanus Papa resistit iterationi baptismatis.

CAPUT IX.

Neq; hoc sanè novum: siquidem mos iste semper in Ecclesia viguit, ut quo quisque floretet religiosior, eo promptius novellis ad inventionibus contraheret. Exemplis talibus plena sunt omnia. Sed ne longum fiat, unum aliquod & hoc ab Apostolica potissimum sede sumemus: ut omnes luce clarius videant, beatorum Apostolorum bea-

ra successio, quanta vi semper, quanto studio, quanta contentione defendit susceptę semel religionis integritatem. Quondam igitur venerabilis memorię Agrippinus. Carthaginienſis Episcopus. primus omnium mortalium contra divinum canonem contra sensum omnium confacerdotum, contra morem ac instituta majorum rebaptizandum esse censebat. Quę præsumptio tantum mali invexit, ut non solum hæreticis omnibus formam sacrilegii, sed etiam quibusdam Catholicis occasionem præbuerit erroris. Cùm ergò undique ad novitatem rei cuncti reclamarent, atque omnes quaquaversum sacerdotes pro suo quisque studio retinerentur, tunc beatę memorię Papa Stephanus, Apostolicę sedis Antistes, cum cæteris quidem collegis suis, sed tamen præ cæteris restitit: dignum, ut opinor existimans, si reliquos omnes tantum fidei devotione vinceret, quantum loci auctoritate superabat. Denique

nique in Epistola, quæ tunc ad Aphricam missa est, idem his verbis sanxit; nihil novandum nisi quod traditum est. Intelligebat etenim vir sanctus, & prudens, nihil aliud rationem pietatis admittere, nisi ut omnia, quæ fide à Patribus suscepta forent eadem fide filiis consignarentur: nosq; religionem, non qua vellemus ducere, sed potiùs, qua illa duceret, sequi oportere: idque esse proprium Christianæ modestiæ & parvitaris non sua posteris tradere, sed à Maioribus accepta servare. Quis ergò tunc universi negotii exitus? quis utique, nisi usitatus & solitus? Retenta est scilicet Antiquitas, explosa Novitas.

CAPUT X.

Sed fortè tunc ipsi novitiæ adinventioni patrocinia defuerunt. Imò verò tanta vis ingenii adfuit, tanta eloquentiæ flumina, tantus adfertorum numerus, tanta veri similitudo, tanta divinæ legis oracula,

la, sed planè novo ac malo more intellecta; ut mihi omnis ista conspiratio nullo modo destrui potuisse videatur, nisi solam tantò moliminis causam ipsa illa suscepta, ipsa defensa, ipsa laudata novitatis professio destituisset. Postremò ipsius Africani Consilii sive decreti quæ vires? donante Deo, nullæ: sed universa, tanquam somnia, tanquam fabulæ, tanquam superflua, abolita, antiquata, calcata sunt.

Heretici, ut filii Cham libenter erratum sancti viri produnt, & veteris cuiuspiam viri scripta paulò involutus edita pro se citant.

CAPUT XI.

ET ò rerum mira conversio, Auctores ejusdem opinionis, Catholici: consecratores verò hæretici judicantur. Absolvuntur magistri, condemnantur discipuli, conscriptores librorum filii regni erunt, assertores verò gehenna suscipiet. Nam quis illud sanctorum omnium & Epi-

& Episcoporum, & Martyrum lumen, beatissimum Cyprianum, cum cæteris collegis suis in æternum dubitet regnaturum esse cum Christo? Aut quis contrà tam sacrilegus, qui Donatistas & cæteras pestes, quæ illius auctoritate consilii rebaptizare se jactitant, in sempiternum neget arsfuros esse cum diabolo? Quod quidem mihi divinitus videtur promulgatum esse judicium, propter eorum maximè fraudulentiam, qui cum sub alieno nomine hæresim concinnare machinentur, captant plerumque veteris cujuscumque viri scripta paulò involutiùs edita, quæ pro ipsa sui obscuritate dogmati suo quasi congruant: ut illud; nescio quid, quodcunque proferunt, neque primi, neque soli sentire videantur. Quorum, ego nequitiam duplici odio dignam judico; vel eo, quod hærescos venenum propinare aliis non pertimescunt: vel eo etiam, quod sancti cujusque viri memoriam tanquam sopitos jam cineres prophana

na

na manu ventilant; & quæ silentio
 sepeliri oportebat, rediuisa opinio-
 ne diffamant: sequentes omninò
 vestigia auctoris sui Cham, qui nu-
 ditatem venerandi Noë, non modò
 operire neglexit, verùm quoque ir-
 ridendam cæteris enuntiavit. Unde
 tantam læsæ pietatis meruit offen-
 sam, ut etiam posteri ipsius, peccati
 sui maledictis obligarentur: beatis
 illis fratribus, longèquè dissimilibus,
 qui nuditatem ipsam reverendi pa-
 tris, neque suis temerare oculis, ne-
 que alienis patere voluerunt, sed
 aversi, ut scribitur, texerunt eum:
 quod est erratum sancti viri nec ad-
 probasse, nec prodidisse: atque id-
 circo beata in posteros benedictio-
 ne donati sunt. Sed ad propo-
 situm redeamus.

Exps-

*Exponitur locus Pauli: Licet nos, aut
Angelus de cælo evangelizet vobis,
præterquam quod Evangelizavimus
vobis, anathema sit.*

C A P U T X I I.

Magno igitur metu nobis muta-
tæ fidei, ac temeratæ religionis
piaculum pertimescendum est, à
quo nos non solum constitutionis
Ecclesiasticæ disciplina, sed etiam
censura Apostolicæ deterret aucto-
ritatis. Scitum etenim cunctis est,
quam graviter, quam severè, quàm
vehementer invehatur in quosdam
beatus Apostolus Paulus, qui mira
levitate nimium cito translati fue-
rant ab eo, qui eos vocaverat in gra-
tiam Christi in aliud Evangelium;
quod non est aliud: qui coacer-
varant sibi magistros ad sua deside-
ria; à veritate quidem auditum a-
vertentes, conversi verò ad fabu-
las: habentes damnationem, quòd
primam fidem tritam fecissent.
Quos deceperant ii, de quibus ad
Roma-

Romanos fratres scribit idem Apostolus. Rogo autem vos fratres, ut observetis eos, qui dissensiones & offendicula præter doctrinam, quam ipsi didicistis, faciunt, & declinate ab illis, hujusmodi enim Christo Domino non serviunt, sed suo ventri: & per dulces sermones & benedictiones seducunt corda innocentium. Qui intrant per domos & captivas ducunt mulierculas oneratas peccatis, quæ ducuntur variis desiderijs: semper discentes, & ad scientiam veritatis nunquam pervenientes. Vaniloqui & seductores, qui universas domos subvertunt, docentes, quæ non oportet, turpis lucri gratia. Homines corrupti mente, reprobi circa fidem: superbi, & nihil scientes: sed languentes circa quæstiones & pugnas verborum, qui veritate privati sunt, existimantes questum esse pietatem: simul autem & otiosi, discunt circumire domos, non solum autem otiosi, sed & verbosi, & curiosi, loquentes quæ non oportet.

ter.

tet. Qui bonam conscientiam repellentes, circa fidem naufragaverunt. Quorum profana vaniloquia multum proficiunt ad impietatem, & sermo eorum ut cancer serpit. Bene autem, quod de iis item scribitur: Sed ultrà non proficiunt; insipientia enim eorum manifesta erit omnibus, sicut illorum fuit. Cùm ergò tales quidem circumeuntes provincias & civitates, atque errores venalicios circumferendo etiã ad Galatas devenissent: cumque his auditis Galatæ, nausea quadam veritatis adfecti, Apostolicæ Catholicæque doctrinæ manna revomentes. hæreticæ novitatis sordibus oblectarentur, ita sese Apostolicæ potestatis exercuit auctoritas, ut summa cum severitate decerneret: Sed licet aut nos, inquit, aut Angelus de cœlo evangelizet vobis, præterquam quod evangelizavimus; anathema sit. Quid est quod ait. Sed licet nos? Cur non potius, sed licet ego? Hoc est, etiam si Petrus, etiam si Andreas,

Andreas, etiamſi Joannes, etiamſi
poſtremo omnis Apoſtolorum cho-
rus evangelizet vobis, præterquam
quod evangelizavimus, anathema
ſit. Tremenda diſtinctio; propter ad-
ferendam primæ fidei renaſcitatem,
nec ſibi, nec cæteris coapoſtolis pe-
perciffe: Parum eſt, Etiamſi Ange-
lus, inquit de cælo evangelizet vo-
bis, præterquam quod evangeliza-
vimus: anathema ſit. Non ſuffece-
rat ad cuſtodiam traditæ ſemel fidei,
humanæ conditionis commemo-
raſſe naturam, niſi Angelicam quo-
que excellentiam comprehendiffet.
Licet nos, inquit, aut Angelus de
cælo. Non quia ſancti, cæleſtesque
Angeli peccare jam poſſint, ſed hoc
eſt, quod dicit. Si etiã, inquit, fiat,
quod non poteſt fieri; - quiſquis ille
traditam ſemel fidem mutare
tentaverit: anathema
ſit.

CAPUT XIII.

Sed hæc forsitan perfunctoriè prolocutus est, & humano potiùs effudit impetu, quàm divina ratione decrevit. Absit, sequitur enim; & hoc ipsum ingenti molimine iteratè insinuationis inculcat: Sicut prædiximus, inquit, & nunc iterum dico: Si quis vobis evangelizaverit præterquam quod accepistis: anathema sit. Non dixit: Si quis vobis annunciaverit: præterquam quod accepistis, benedictus sit, laudetur; recipiatur: sed anathema sit, inquit, id est separatus, segregatus, exclusus, ne unius ovium dirum contagium, innoxium gregem Christi venenata permixtione contamineat. Sed forsitan Galatis ista tantum præcepta sunt. Ergo & ista solis Galatis imperata sunt, quæ in eisdem Epistolæ sequentibus commemorantur: quæ sunt hæc: Si vivimus spiritu, spiritu & ambulemus. Non efficiamur inanis gloriæ cupidi, invicem provocantes, invicem invidentes. Et reliqua.

reliqua. Quod si absurdum est, & omnibus ex æquo imperata sunt; stat, ut sicut hæc morum mandata, ita etiam illa, quæ de fide cauta sunt, omnes pari modo comprehendat.

CAPUT XIV.

ET sicut nemini licet invicem provocare, aut invidere invicem, ita nemini liceat præter id, quod Ecclesia Catholica usquequaque evangelizat, accipere. Aut forsitan tunc jubebatur, si quis adnuntiasset, præterquam quod adnuntiatum fuerat, anathemari: nunc verò jam non jubetur. Ergò & illud quod item ibi ait: Dico autem spiritu ambulate, & desiderium carnis non perficietis, tunc tantum jubebatur, modo verò jam non jubetur. Quod si impium pariter & perniciosum est ita credere necessariò sequitur, ut; sicut hæc cunctis ætatibus observanda sunt, ita illa quoque, quæ de non mutanda fide sancita sunt cunctis ætatibus imperata sint. Adnunciare ergo aliquid Christianis Catholicis,

præter id quod acceperunt, nunquam licuit, nusquam licet, nunquam licebit: & anathemare eos, qui adnuncient aliquid, præterquam quod semel acceptum est nunquam non oportuit, nusquam non oportet, nusquam non oportebit. Quæ cum ita sint, estne aliquis vel tantæ audaciæ, qui præter id quod apud Ecclesiam adnunciatum est, adnuntiet: vel tantæ levitatis, qui præter id quod ab Ecclesia accepit, accipiat? Clamet, & repetendo clamet, & omnibus, & semper, & ubique per literas suas clamet ille, ille vas electionis, ille magister gentium, ille Apostolorum tuba, ille terrarum præco, ille cælorum conscius, ut si quis novum dogma adnunciaverit, anathematizetur. Et contra reclament ranae quædam & cyniphes, & muscæ morituræ, quales sunt Pelagiani, & hoc Catholicis: Nobis, inquiunt, auctoribus, nobis principibus, nobis expositoribus damnate, quæ tenebatis, tenete quæ damnabatis, rejicite antiquam

antiquam fidem, paterna instituta, Majorum deposita & recipite, quæ nam illa tandem? Horreo dicere: sunt enim tam superba, ut mihi non modo adfirmari, sed ne refelli quidem sine aliquo piaculo posse videntur.

Ex Deut. 18 cap. Docet cur per sapè divinitus sinantur magni viri rerum novarum in Ecclesia fieri auctores.

CAPUT XV.

Sed dicet aliquis. Cur ergò per sapè divinitus sinantur excellentes quædam personæ in Ecclesia constitutæ res novas Catholicis adnunciare? Recta interrogatio, & digna quæ diligentius atque uberius pertractetur: cui tamen non ingenio proprio, sed divinæ legis auctoritate Ecclesiastici magistri documento satis faciendum est. Audiamus ergo sanctum Moysen, & ipse nos doceat; cur docti viri, & qui propter scientiæ gratiam ab Apostolo etiam Prophetæ nuncupantur,

B §

profer-

proferre interdum permittantur
nōva dogmata, quę verus Testamen-
tum allegorico sermone Deos alienos
appellare consuevit, eo quod
scilicet ab hæreticis ipsorum opinio-
nes, sicut à gentilibus dii sui obser-
ventur. Scribit ergo in Deuterono-
mio B. Moyses: Si Surrexerit, in-
quit, in medio tui Propheta, aut qui
somnia se vidisse dicat: id est Ma-
gister in Ecclesia constitutus, quem
discipuli, vel auditores sui ex ali-
qua revelatione docere arbitrentur.
Quid deinde? Et prædixerit, inquit,
signum atque portentum, & evene-
rit, quod locutus est. Magnus pro-
fectò, nescio quis significatur Magi-
ster, & tantæ scientiæ qui sectatori-
bus propriis non solum quæ huma-
na sunt nosse, verum etiam quæ su-
pra hominem sunt prænoscere pos-
se videatur. quales fere discipuli sui
jactitant fuisse Valentinum, Dona-
tum, Photinum, Apollinarem, cæte-
rosque ejusmodi. Quid postea? Et
dixerit, inquit, tibi; eamus & sequa-
mur

mur Deos alienos, quos ignoras, & serviamus eis. Qui sunt Dii alieni, nisi errores extranei; quos ignorabas, id est novi & inauditi? Et serviamus eis, id est, credamus eis, sequamur eos. Quid ad extremum? Non audies, inquit, verba Prophetæ illius, aut somniatoris. Et, quare, orote, à DEO non prohibetur doceri, quod à DEO prohibetur audiri? Quia, inquit, tentat vos Dominus Deus vester, ut palam fiat utrum diligatis eum an non, in toto corde, & in toto anima vestra. Luce clarius aperta causa est, cur interdum divina providentia quosdam Ecclesiarum magistros, nova quædam dogmata prædicare patiatur: Ut tentet vos, inquit, Dominus Deus vester. Et profectò magna tentatio est, cum ille, quem tu Prophetam, quem Prophetarum discipulum, quem doctorem & adferrorem veritatis putes, quem summa veneratione & amore complexus sis, is subito latenter noxios subinducat errores: quos nec

cito deprehendere valeas, dum antiqui magisterii duceres præjudicio: nec facile damnare fas ducis, dum magistri veteris impeditis affectu.

Illud Moysi: Tentat vos Dominus si diligatis eum, declarat exemplis Nestorii, Photini, & Apollinaris qui non parva tentationi Catholicis existiterunt.

CAPUT XVI.

Hic forsitan efflagitet aliquis, ueca quæ sancti Moyſi verbis adſerta ſunt, Eccleſiaſticis aliquibus demonſtretur exemplis. Aequa expoſtulationo, nec diu differenda. Nam ut à proximis, & manifeſtis incipiam, qualem fuiſſe nuper tentationem putamus, cum infelix ille Neſtorius ſubito ex ove conuerſus in lupum, gregem Chriſti lacerare cœpiſſet; cum eum hi ipſi qui rodebantur, ex magna adhuc parte ovem crederent, ideoque morſibus eius magis paterent. Nam quis eum facile

facile errare arbitraretur, quem tanto imperii iudicio electum, tanto sacerdotum studio persecutum videret? qui cum magno sanctorum amore, summo populi favore celebraretur quotidie palam divina tractabat eloquia, & noxios quoque Judæorum & gentilium confutabat errores. Quo tandem isto modo non cuius fidem faceret, se recta docere, recta prædicare, recta sentire? Qui ut uni hæresi suæ aditum patefaceret, cunctarum hæreseon blasphemias insectabatur. Sed hoc erat illud, quod Moyses ait: Tentat vos Dominus Deus vester, si diligatis eum, an non. Et ut Nestorium prætereamus, in quo plus semper admirationis, quàm utilitatis; plus famæ quam experientiæ fuit, quem opinione vulgi aliquamdiu magnum humana magis fecerat gratia, quàm divina: eos potius commemoremus, qui multis profectibus multaque industria præditi, non parvæ tentationi Catholicis hominibus

nibus exstiterunt: velut apud Pannonias majorum memoria Photinus. Ecclesiam Sirmitanam tenuisse memoratur, Vbi cum magno omnium favore in sacerdotium fuisset adscitus, & aliquandiu tanquam Catholicus administraret: subito, sicut malus ille Propheta, aut somniator, quem Moyses significat, creditam sibi plebem Dei persuadere cepit, ut sequeretur deos alienos, id est. errores extraneos; quos antea nesciebat. Sed hoc visitatum: illud verò perniciosum, quod ad tantum nefas non mediocribus adminiculis utebatur. Nam erat & ingenij viri, bus valens, & doctrinæ opibus excellens & eloquio præpotens: quippe, qui utroque sermone copiosè & graviter disputaret & scriberet: quod monumentis librorum suorum manifestatur, quos idem partim Græco, partim Latino sermone composuit. Sed benè, quod commissa ipsi oves Christi mulsum pro Catholica fide vigilantes, & cautæ, cito ad præmonentis

mentis

nentis Moysi eloquia respexerunt,
 & Prophetæ atque pastoris sui licet
 admirarentur eloquentiam, tenta-
 tionem tamen non ignorarunt.
 Nam quem antea quasi arietem gre-
 gis sequebantur, eundem deinceps
 veluti lupum fugere cœperunt. Ne-
 que solum Phorini, sed etiam A-
 pollinaris exemplo istius Ecclesia-
 sticæ tentationis periculum disci-
 mus, & simul ad observandæ dili-
 gentius fidei custodiam commone-
 mur. Etenim ipse auditoribus suis
 magnos actus, & magnas genera-
 vit angustias: quippè cum eos huc
 Ecclesiæ traheret auctoritas, huc
 magistri retraheret consuetudo: sic
 inter utraque nutabundi & fluctu-
 antes, quid potius sibi seligendum
 foret, non expendunt. Sed forsi-
 tan ejusmodi ille vir erat, qui di-
 gnus esset facile contemni. Imò ve-
 ro tantus ac talis, cui nimium citè
 in plurimis crederetur. Nam quid
 illo præstantius acumine, exercita-
 tione, doctrina? quàm multas ille

hæreses multis voluminibus oppres-
serit, quot inimicos fidei confuta-
verit errores, indicio est opus illud,
triginta non minus librorum no-
bilissimum ac maximum, quo in-
sanas Porphyrii calumnias magna
probationum mole confudit. Lon-
gum est universa ipsius opera com-
memorare, quibus profectò sum-
mis ædificatoribus Ecclesiæ par es-
se potuisset, nisi prophana illa hæ-
reticæ curiositatis libidine, novum
nescio quid invenisset, quo eun-
ctos labores suos velut cujusdam le-
præ admixtione scædaret, & doctri-
na ejus non tam ædificatio, quam
tentatio potius Ecclesiastica diceret-
tur. Hic à me forsitan deposcatur,
ut horum quos suprâ commemo-
ravi, hæreses exponam: Nestorii
scilicet, Apollinaris. & Photini. Hoc
quidem ad rem; de qua nunc agi-
mus non attinet: propositum ete-
nim nobis est, non singulorum er-
rores persequi, sed paucorum exem-
pla proferre, quibus evidenter ac
perspi-

perspicuè demonstro, ut illud quòd
 Moyses ait : Quia scilicet, si quando
 Ecclesiasticus aliquis magister, &
 ipse interpretandis Prophetarum
 mysteriis Propheta, novi quiddam
 in Ecclesiam Dei tentet inducere, ad
 tentationem id nostram fieri pro-
 videntia divina patiatur.

*Quid sentiant memorati haeretici Nes-
 torius, Photinus & Apollinaris.*

CAPUT XVII.

VTIL E igitur fuerit in excursu,
 quid supra memorati haeretici
 sentiant, breviter exponere, id est,
 Photinus, Apollinaris, Nestorius.
 Photini ergo facta hæc est : Dicit
 D E U M singulum esse, & solitarium,
 & more Judaico confitendum : Tri-
 nitatis, plenitudinem negat neque
 ullam D E I Verbi aut ullam Spiri-
 tus sancti putat esse personam Chri-
 stum verò, hominem tantummo-
 do solitarium adserit, cui princi-
 pium adscribit ex M A R I A, & hoc
 omnibus modis dogmatizat, solam

nos personam Dei Patris, & solum
Christum hominem colere debere.
Hæc ergo Photinus; Apollinaris ve-
rò in unitatem quidem Trinitatis
quasi consentire se jactat, & hoc
ipsum plena fidei sanitate: sed in Do-
mini Incarnatione aperta professio-
ne Blasphematur. Dicit enim in ipsa
Salvatoris nostri carne, aut animam
humanam penitus non fuisse, aut
aut certè talem fuisse, cui mens &
ratio non esset. Sed & ipsam Do-
mini carnem, non de sanctæ virgi-
nis MARIE carne susceptam, sed
de cælo in virginem descendisse di-
cebat: eamque nutabundus semper
& dubius, modò cœternam DEO
verbo, modò de verbi divinitate fa-
ctam prædicabat. Nolebat enim in
Christo esse duas substantias unam
divinam alteram humanam: unam
ex patre, alteram ex matre: sed ipsam
verbi naturam putabat esse discif-
sam: quasi aliud ejus permaneret in
Deo; aliud verò versum fuisset in
carnem: ut cùm veritas dicat ex
duabus

duabus substantiis unum esse Christum ille contrarius veritati, ex una Christi divinitate duas asserat esse substantias. Hæc itaque Apollinaris. Nestorius autem e contrario? Apollinari morbo, dum se duas in Christo substantias distinguere simulat, duas introducit repente personas: & inaudito scelere duos vult esse filios Dei, duos Christos unum Deum, alterum hominem: unum qui ex patre, alterum qui sit generatus ex matre. Atque ideò asserit sanctam MARIAM non theotocou, sed christotocou, esse dicendam: quia scilicet ex ea non ille Christus qui Deus, sed ille qui erat homo, sit natus. Quòd si quis eum putat in literis suis unum Christum dicere, & unam Christi prædicare personam, non temerè credat. Aut enim istud fallendi arte machinatus est, ut per bona facilius suaderet & mala: sicut ait Apostolus: Per bonum mihi operatus est mortem. Aut ergo ut diximus, fraudulentæ causâ quibusdam

in locis scriptorum suorum unam Christum, & unam Christi personam credere se jactitat: aut certe post partum jam virginis, ita in unum Christum duas perhibet convenisse personas, ut tamen conceptus seu partus virginis tempore, & aliquanto postea, duos Christos fuisse contendat. Et cum scilicet Christus homo communis primum & solitarius natus sit, & necdum Dei Verbi personę unitate sociatus, postea in eum adsumptis Verbi persona descenderit: & licet nunc in Dei gloria maneat adsumptus aliquamdiu, tamen nihil inter illum & ceteros homines interfuisse videatur.

Quid contra predictas hareses de Deo & Salvatore nostro Catholica sentiat Ecclesia.

CAPUT XVIII.

Hæc ergo Nestorius, Apollinarius, Photinus adversus Catholicam fidem rabidi canes latrant
Photi.

Photinus, Trinitatem non confitendo: Apollinaris, convertibilem Verbi dicendo naturam, & duas in Christo substantias non confitendo: & aut totam Christi animam, aut certè mentem atque rationem in anima denegando, & adserendo pro sensu mentis fuisse DEI Verbum: Nestorius duos Christos, aut semper esse, aut aliquamdiu fuisse adseverando. Ecclesia verò Catholica, & de Deo, & de Salvatore nostro recta sentiens, nec in Trinitatis mysterium, nec in CHRISTI incarnationem blasphemat: nam & unam divinitatem in Trinitatis plenitudine, & Trinitatis æqualitatem in una atque eadem majestate veneratur, & unum CHRISTUM JESUM non duos eundemque Deum pariter atque hominem confitetur. Unam quidem in eo personam, sed duas substantias: duas substantias, sed unam credit esse personam: duas substantias, quia mutabile non est Verbum Dei; ut ipsum verteretur

tur

tur in carnem: unam personam ne duos profitendo filios, quaternitatem videatur colere, non Trinitatem.

CAPUT. XIX.

Sed operæ præcium est, ut id ipsum etiam atque etiam distinctius, & expressius enucleamus. In Deo una substantia sed tres personæ: in Christo duæ substantiæ, sed una persona. In Trinitate alius atque alius, non aliud atque aliud: In Salvatore aliud atque aliud, non alius atque alius. Quomodo in trinitate alius, atque alius, non aliud atque aliud? Quia scilicet alia est persona Patris, alia Filij, alia Spiritus sancti: sed tamen Patris & Filij, & Spiritus sancti: non alia & alia, sed una eademque natura. Quomodo in Salvatore aliud atque aliud, non alius atque alius? Quia videlicet altera substantia divinitatis, altera humanitatis: sed tamen deitas & humanitas non alter & alter, sed unus idemque Christus, unus idemque filius Dei, & unius eius-

eiusdemque Christi & filij Dei & una eademque persona. Sicut in homine alud caro. & aliud anima: sed unus idemque homo anima & caro. In Petro & Paulo aliud anima, aliud caro: nec tamen duo, Petri caro & anima: aut alter Paulus anima, & alter caro: sed unus idemque Petrus unus idemque Paulus, ex duplici diversaque subsistens animi corporisque natura. Ita igitur in uno eodemque Christo duæ substantiæ sunt: sed una divina, altera humana: una ex patre Deo, altera ex matre virgine, una coæterna & æqualis patri, altera consubstantialis matri: unus tamen idemque Christus in utraque substantia. Non ergo alter Christus Deus alter homo: non alter increatus alter creatus: non alter impassibilis, alter passibilis: non alter æqualis Patri, alter minor Patre: non alter ex Patre, alter ex matre, sed unus idemque Christus Deus & homo: idem non creatus, & creatus, idem incommutabilis & impassibilis:
idem.

idem commutatus & passus: idem
Patri & æqualis, & minor: idem
ex patre ante sæcula genitus, idem
in sæculo ex matre generatus, per-
fectus Deus, perfectus homo: in
Deo summa divinitas, in homine
plena humanitas: Plena, inquam,
humanitas, quippè quæ animam si-
mul habeat & carnem; sed carnem
veram, nostram, maternam: ani-
mam verò intellectu præditam,
mente ac ratione pollentem. Est er-
gò in Christo Verbum, anima, caro:
sed hoc totum unus est Christus, u-
nus filius Dei, & unus Salvator ac
Redemptor noster. Vnus autem,
non corruptibili nescio, qua divini-
tatis & humanitatis confusione, sed
integra & singulari quadam unita-
te personæ. Neque, enim illa con-
junctio alterum in alterum conver-
tit atque mutavit (qui est error
proprius Arrianorum) sed ita in u-
num potiùs utrumque compegit, ut
manente semper in Christo singula-
riter unius ejusdemque personæ, in
æter-

æternum quoque permaneat proprietas uniuscujusque naturæ: quo scilicet nec unquam Deus corpus esse incipiat, nec aliquando corpus esse desistat: quod etiam humanæ conditionis demonstratur exemplo: neque enim in præsentem tantum, sed in futura quoque unusquisque hominum constabit ex corpore, & anima nec tamen unquam aut corpus in animam, aut anima vertetur in corpus: sed unoquoque hominum sine fine victuro, in unoquoque hominum sine fine necessariò utriusque substantiæ differentia permanebit. Ita in Christo quoque utriusque substantiæ, sua cuique in æternum proprietas, salva tamen personæ unitate, retinenda est.

CAPUT XXII.

Sed cum personam sæpiùs nominamus, & dicimus, quòd Deus persona homo factus sit, vehementer verendum est, ne hoc dicere videamur, quod Deus verbum sola imitatione actionis, quæ sunt nostra suscep-

susceperit, & quidquid illud est, conversationis humanæ, quasi adumbratus, non quasi verus homo fecerit: sicut in theatris fieri solet, ubi unus plures effingit repente personas, quarum ipse nulla est. Quotiescunq; etenim aliqua suscipitur imitatio actionis alienæ ita aliorum officia, aut opera patrantur, ut tamen hi qui agunt, non sint ipsi quos agunt. Neque enim ut verbi gratia secularium & Manichæorum utamur exemplis, cum actor tragicus sacerdotem effingit aut regem, sacerdos aut rex est: nam desinente actu, simul & ea quam susceperat persona desistit. Absit hoc à nobis nefarium sceleratumq; ludibrium Manichæorum sit ista dementia, qui Phantasiæ prædicatores, ajunt filium Dei Deum, personam hominis non substantivè existisse sed actu putativo quodam, & conversatione simulasse. Catholica verò fides ita Verbum Dei hominem factum esse dicit, ut quæ nostræ sunt, non fallaciter, & adum-

adumbratè, sed verè expresseque susciperet: & quæ erant humana non aliena imitaretur, sed potiùs ut sua gereret: & prorsus quod agebat, hoc etiam esset. Sicut ipsi nos quoque in eo quod loquimur, sapimus, vivimus subsistimus, non imitamur homines, sed sumus. Neque enim Petrus & Johannes, ut eos potissimum nominem, imitando erant homines, sed subsistendo. Neque item Paulus simulabat Apostolum, aut fingebat Paulum, sed erat Apostolus, & subsistebat Paulus. Ita etiam Deus Verbum, adsumendo & habendo carnem, loquendo, faciendo, patiendo per carnem, sine ulla tamen suæ corruptione naturæ hoc omninò præstare dignatus est, ut hominem perfectum non imitaretur, aut fingeret, sed exhiberet: ut homo verus non videretur aut putaretur, sed esset, atque subsisteret. Igitur sicut anima connexa carni, nec in carnem tamen versâ non imitatur hominem; sed est homo & homo non per simula-

simulationem, sed per substantiam etiam, Verbum Deus absque ulla sui conversione uniendo se homini non confundendo; non imitando factus est homo, sed subsistendo. Adjiciatur ergo tota penitus personæ illius intelligentia, quæ fingendo imitatione suscipitur: ubi temper aliud est, & aliud simulatur: ubi ille qui agit nunquam is est, quem agit. Absit enim, ut hoc fallaci modo Deus Verbum hominis personam suscepisse credatur: sed ita potius, ut incommutabili sua manente substantia, & in se perfecti hominis suscipiendo naturam, ipse caro, ipse homo, ipse persona hominis existeret: non simulatoria, sed vera: non imitativa, sed substantiva: non denique quæ cum actione desisteret: sed quæ prorsus in substantia permaneret. Hæc igitur in Christo personæ unitas, nequaquam post virginis, ut ergo compacta, acta perfecta est.

CAP.

CAPUT XXI.

VEhementer enim præcavere debemus, ut Christum nõ modò unum, sed etiam semper unum confiteamur : quia intoleranda blasphemia est, ut etiam si nunc eum unum esse concedas : aliquãdo tamen non unum, sed duos fuisse contendas : unum scilicet post tempus baptismatis, duos verò sub tempore nativitatis. Quod immensum sacrilegium non aliter profectò vitare poterimus, nisi unitum hominem Deo in unitate personæ, non ascensu, vel resurrectione, vel baptismo, sed jam in matre, jam in utero, jam denique in ipsa virginali conceptione fateamur: propter quam personæ unitatem indifferenter ei atque promiscuè, & quæ Dei sunt propria, tribuuntur homini, & quæ carnis propria adscribuntur Deo. Inde est enim quod divinitus scriptum est: Et filium hominis descendisse de cælo, & Dominum majestatis crucif-

C

cif-

cifixum in terra, inde etiam est, ut carne Domini facta, carne Domini creata, ipsum Verbum Dei factum, ipsa sapientia Dei impleta, scientia creata dicatur: sicut in præscientia manus ipsius & pedes fossi esse referuntur: Per hanc, inquam, personæ, unitatem illud quoque similis mysterii ratione profectum est, ut carne Verbi ex integra matre nascente, ipse Deus verbum natus ex virgine Catholicissimè credatur, impiissimè denegetur. Quæ cum ita sint, absit ut quisquam sanctam Mariam divinæ gratiæ privilegiis, ut speciali gloria fraudare conetur: Est enim singulari quodam Domini ac Dei nostri, filii autem sui munere, verissimè ac beatissimè theotocos confitenda. Sed non eodem modo theotocos, quo impia quædam hæresis suspicatur, quæ adserit eam Dei matrem sola appellatione dicendam, quæ cum scilicet pepererit, hominem, qui postea fa-
Aue

ctus est Deus, sicut dicimus presbyteri matrem, aut Episcopi matrem, non jam presbyterum aut Episcopum pariendo, sed eū generando hominem, qui postea presbyter vel Episcopus factus est. Non ita inquam sancta Maria theotocos: sed ideò potiùs, quoniã, ut supra dictum est, jam in eius sacro utero sacrosanctum illud mysteriū perpetratum est, quod propter singularem quandam, atq; unicã personæ unitatē sicut Verbum in carne caro, ita homo in Deo Deus est.

Recapitulatio prae dictorum à capite XVII.

CAPVT XXII.

Sed jam ea, quæ supra de memoratis hæresibus, vel de Catholica fide breviter dicta sunt, renovandæ causa memoriæ brevius strictiusq; repetamus: quo scil. & intelligatur iterata plenius, & firmiter inculcata teneatur. Anathema igitur Photino, nō recipienti plenitudinē Trinitatis, & Christū hominē tantum-

C. 2 mode

modo solitarium prædicanti. Anathema Apollinari, adferenti in Christo converse divinitatis corruptionem, & auferenti perfectæ humanitatis proprietatem. Anathema Nestorio, neganti ex virgine Deum natum adferenti duos Christos: & explosa Trinitatis fide quaternitatem nobis introduceni. Beata verò Catholica Ecclesia, quæ unum Deum in Trinitatis plenitudinem, & item Trinitatis æqualitatem in una divinitatis æqualitate in una divinitate veneratur: ut neque singularitas substantiæ personarum confundat proprietatem; neque item Trinitatis distinctio unitatem separet Deitatis. Beata inquam ecclesia, quæ in Christo duas veras perfectasque substantias, sed unam Christi credit esse personam: ut neque naturarum distinctio unitatem personæ dividat, neque item personæ unitas differentiam confundat substantiarum. Beata, inquam, Ecclesia, quæ, ut unum sem-

semper Christum & esse , & fuisse
 fateatur , unitum hominem Deo
 non post partum , sed jam in ipso
 matris utero confitetur. Beata, in
 quam Ecclesia , quæ Deum factum
 hominem, non conversione natu-
 ræ , sed personæ ratione intelligit
 personæ autem non simulatoriæ,
 & transeuntis , sed substantivæ ac
 permanentis. Beata inquam, Eccle-
 sia , quæ hanc personæ unitatem
 tantam vim habere prædicat , ut
 propter eam miro ineffabiliq; my-
 sterio & divîna homini, & Deo ad-
 scribat humana: Nam propter eam
 & hominem de cælo secundum
 Deum descendisse, non abnegat, &
 Deum secundum hominem credi-
 dit in terra factum , passum & cru-
 cifixum. Propter eam denique &
 hominem Dei filium , & Deum fi-
 lium virginis confitetur. Beata igitur,
 ac veneranda, benedicta, & sa-
 crosancta , & omnino supernæ illi
 angelorum laudationi comparan-
 da confessio, quæ unum Dominum
 C 3 Deum

Deum trina sanctificatione glorificat. Idcirco enim vel maxime unitatem Christi prædicat, ne mysterium Trinitatis excedat. Hæc in excursu dicta sint, alias (si Deo placuerit) uberius tractanda & explicanda. Nunc ad propositum redeamus.

Quod error Origenis magna fuerit in Dei Ecclesia populi tentatio.

CAPVT XXIII.

Dicebamus ergo in superioribus, quod in Ecclesia Dei tentatio esset populi, error magistrî: & tâto maior tentatio, quâto ipse esset doctior, qui erraret. Quod primum Scripturæ auctoritate, deinde ecclesiasticis docebamus exëplis: eorum scilicet commemoratione, qui cû aliquamdiu sanę fidei forët habitî, ad extremum tamen, aut in alienam decidissent sectam, aut ipsi suam hæresim condidissent. Magna profectò res & ad discendum utilis, & ad recolendum necessaria, quam etiam atque etiam exemplo-

plorum molibus illustrare atque inculcare debemus: ut omnes ferè Catholici noverint, se cum Ecclesia Doctores recipere, nō cum Doctoribus Ecclesiae fidem deserere debere. Sed ego ita arbitror, quod cum multos in hoc tentandi genere proferre valeamus, nemo penè sit, qui Origenis tentationi valeat comparari: in quo plura adeò præclara, adeò singularia, adeò mira exstiterunt, ut inter initia habendam cunctis adsertionibus eius fidem quivis facile judicaret. Nam si vita facit auctoritatem, magna illi industria magna pudicitia, patientia, tolerantia: si genus vel eruditio, quid eò nobilius, qui primum in ea domo natus est, quæ est illustrata martyrio? Deinde pro Christo non solum Patre, sed omni quoque facultate privatus, tantum inter sanctæ paupertatis profecit angustias, ut pro nomine dominicæ confessionis sæpius, ut ferunt, affligeretur. Neque

verò hæc in illo sola erant, quæ
cuncta postea tentationi forent; sed
tanta etiam vis ingenii, tam pro-
fundi, tam acris, tam elegantis, ut
omnes penè multum longèque su-
perarit: tanta doctrinæ ac totius e-
ruditionis magnificentia, ut pauca
forent divinæ, penè fortasse nulla
humanæ philosophiæ, quæ non pe-
nitus adsequeretur. Cuius scientiæ
cum Græci non crederent, Hebræa,
quoque elaborata sunt. Eloquentiã
verò quid memorem? cuius fuit
tam amœna, tam læta, tam dulcis
oratio, ut mihi ex ore ipsius non
tam verba, quàm mella quædam
fluxisse videantur. Quæ non ille
persuasu difficilia disputandi viri-
bus elimpidavit? quæ factu ardua
non ut facillima viderentur, effe-
cit? Sed forsitan argumentorum
tantummodo nexibus adsertiones
suas texuit. Imò planè nemo un-
quam Magistrorum fuit, qui plu-
ribus divinæ legis uteretur exem-
plis. Sed credo pauca conscripsit:
Nemo

Nemo mortalium plura ut mihi
sua omnia non solum non perlegi,
sed inveniri quidem posse videantur.
Cui ne quidquam ad scientiae
instrumenta deesset, etiam pleni-
tudo exabundavit aetatis. Sed for-
sitan discipulis parum foelix. Quis
unquam foelicioꝝ? Nempe innumeri ex
finu suo doctores, innumeri sacer-
dotes, confessores, & Martyres existi-
terunt. Iam vero quanta apud oēs
illius admiratio, quanta gloria, quanta
gratia fuerit, quis exequi valeat?
Quis non ad eum paulo religio-
sior, ex ultimis mundi partibus ad-
volavit? Quis Christianorum non
penē ut Prophetam, quis Philoso-
phorum non ut magistrum vene-
ratus est? Quam autem non solum
privatae conditioni, sed ipsi quoque
fuerit reverendus Imperio, decla-
rant historiae, quae eum a matre A-
lexandri Imperatoris ascitum fe-
runt, caelestis utique sapientiae me-
rito, cuius ille gratia & amore fla-
grabat. Sed & eiusdem epistola te-
C 5 flimo-

stimonium perhibent, quas ad Philippum Imperatorem, qui primus Romanorū Principum Christianus fuit. Christiani magisterii auctoritate conscripsit. De cuius incredibili quadam scientia, si quis referentibus nobis Christianum non accepit testimonium saltem testificantibus Philosophis gentilem recipiat confessionem. Ait namque impius ille Porphyrius, excitum se fama ipsius Alexandriam ferè puerum perrexisse, ibique eum vidisse iam senem: sed planè talem tantumque, qui artem totius scientiæ condidisset; Dies me citius defecerit, quàm ea quæ in illo viro præclara exstiterunt, vel ex minima saltem parte perstringam: quæ tamen non solum ad religionis gloriam, sed etiam ad tentationis magnitudinem pertinebant. Quotus enim quisque tanti ingenii, tantæ doctrinæ, tantæ gratiæ virum à se faciùs deponeret, ac non potiùs illa uteretur sententia, se cum Origene

gene

gene errare malle, quam cum aliis
vera sentire? Et quid plura: Eo
res decidit, ut tantæ personæ, tan-
ti doctores, tanti Prophetæ, non
humana aliqua, sed ut exitus do-
cuit, nimium periculosa tentatio
plurimos à fidei integritate dedu-
ceret. Quamobrem hic Origenes
tantus ac talis, dum gratia Dei in-
solentiùs abutitur, dum ingenio suo
nimium indulget, sibi que satis cre-
dit, cum parvi pendit antiquam
Christianæ religionis simplicitatē,
dum se plus cunctis sapere præsumit,
dum Ecclesiasticas traditiones,
& veterū magisteria contemnens,
quædam scripturarū capitula novo
more interpretatur, meruit, ut de
se quoque Ecclesia Dei diceret: Si sar-
rexit in medio tui Prophetæ. Et
paulò post: Nō audies, inquit, verba
Prophetæ illius. Et iterum: quia tē-
tat vos, inquit, Dñs Deus vester, u-
trū diligatis eum, an non. Verè nō
solum tentatio, sed etiam magna
tentatio, deditam sibi atque in se

pendentem Ecclesiam admiratione ingenii, scientiæ, eloquentiæ, conversationis & gratiæ nihil de se suspicantem, nihil se verentem, subito veteri religione in novam prophanitatem sensim paulatimq; traducere. Sed dicit aliquis, corruptos esse Origenis libros. Non resisto, quin potius & malo: Nam id à quibusdam & traditum, & scriptum est, non Catholicis tantum, sed etiam hæreticis. Sed illud est, quod nunc debemus advertere, etsi non ipsum, libros tamen sub nomine suo editos, magnæ esse tentationi; qui multis blasphemiarum vulneribus scatentes, non ut alieni, sed quasi sui & leguntur, & amantur: ut etsi in errore concipiendo Origenis non fuit sensus, ad errorem tamen persuadendum Origenis auctoritas valere videatur.

Quod

Quod & Tertullianus mutata sententia magna fuerit in Ecclesia ventatio.

CAPVT XXIV.

Sed & Tertulliani, quoque eadem ratio est, nam sicut ille apud Græcos; ita hic apud Latinos nostrorū omnium facile princeps iudicandus est. Quid enim hoc viro doctius? quid in divinis, atque humanis rebus exercitatus? Nempè omnem philosophiam, & cunctas Philosophorum sectas, auctores, adfertoresque sectarum, omnesque eorum disciplinas, omnem historiarum, ac studiorum varietatem, mira quadam mentis capacitate cōplexus est. Ingenio verò nonne tam gravi ac vehementi excelluit, ut nihil sibi penè ad expugnandum proposuerit, quod non aut acumine irruperit, aut pondere eliserit? Iam porrò orationis suæ laudes quis exequi valeat? Quæ tanta, nescio, qua rationum necessitate conferta est, ut ad consensum sui, quos
 C 7 sua-

suadere non potuerit, impellat: cuius quot penè verba, tot sententiæ sunt: quot sensus, tot victoriæ. Sciunt hoc Marciones, Apelles, Praxeas, Hermogenes, Iudæi, Gentiles, Gnostici, cæteri que, quorum ille blasphemias multis ac magnis voluminum suorum molibus, velut quibusdam fulminibus evertit. Et tamen hic quoque post hæc omnia, hic, inquam, Tertullianus, Catholici dogmatis, id est, universalis, ac vetustæ fidei parum tenax ac disertior multò, quàm scèlicior, mutata deinceps sententiã fecit ad extremum, quod de eo beatus cõfessor Hilarius quodam loco scribit: Sequenti, inquit, errore detraxit scriptis probabilibus auctoritatem. Et fuit ipsa quoque in Ecclesia magna tentatio. Sed de hoc nolo plura dicere. Hoc tantum commemorabo, quod cõtra Moyssi præceptum exurgentes in Ecclesia novellas Montani furias, & infana illa insanarum mulierum, novitiĩ do-

dogmatis somnia, veras propheti-
 as adseverando meruit, ut de se
 quoque, & scriptis suis diceretur: Si
 surrexerit in medio tui propheta.
 Et mox: Non audies verba Prophe-
 tæ illius. Quare? Quia, inquit, tentat
 vos Dominus Deus vester, utrum
 diligatis eum, an non. His igitur,
 tot ac tantis; cæterisque eiusmodi
 Ecclesiasticorum exemplorû moli-
 bus evidenter advertere, & secun-
 dū Deuteronom. leges luce clarius
 intelligere debemus; quod si quan-
 do aliquis ecclesiasticus Magister à
 fide aberraverit, ad tentationē id
 nostram fieri providentia divina
 patiatur: utrum diligamus Deum,
 an non in toto corde, & in tota
 anima nostra.

*Quis sit verus Catholicus & quod ebul-
 liente hæretica novitate statim cer-
 natur frumentorum gravitas, &
 levitas palearum.*

CAPVT XXV.

QUæ cum ita sint, ille est verus
 & germanus Catholicus, qui
 veri-

veritatem Dei, qui Ecclesiam, qui Christi corpus diligit, qui divinæ religioni, qui Catholicæ fidei nihil præponit: non hominis cuiuspiam auctoritatem, non amorem, non ingenium, non eloquentiam non philosophiam: sed hæc cuncta despiciens, & in fide fixus, & stabilis permanens, quidquid universaliter antiquitus ecclesiam Catholicam tenuisse cognoverit, id solum sibi tenendum credendumque decernit: quidquid verò ab aliquo deinceps uno, præter omnes, vel contra omnes Sanctos novum & inauditum subinduci senserit, id non ad religionem, sed ad tentationem potius intelligat pertinere. Tum præcipuè beati Apostoli Pauli eruditus eloquiis: hoc est enim quod in prima ad Corinth. scribit: Oportet inquit, & hæreses esse, ut probati manifesti fiant in vobis. Ac si diceret: Ob hoc hæreses non statim divinitus eradicantur aucthores, ut probati manifesti fiant, id

ad est, unusquisque quàm tenax & fidelis, & fixus Catholicæ fidei sit amator, appareat. Et reverà cum quæque novitas ebullit, statim cernitur frumentorum gravitas, & levitas palearum: tunc sine magno molimine excutitur ab area, quod nullo pondere intra aream tenebatur. Namque alii ilicò prorsus avolant, alii verò tantummodò excussi, & perire metunt, & redire erubescunt, faucii, semineces, semivivi: quippè qui tantam veneni hauserint quantitatem, quæ nec occidat, nec digeratur, nec mori cogat, nec vivere sinat. Heu miseranda conditio, quantis illi curarum æstibus, quantis turbinibus exagitantur? Nunc etenim quæ ventus impulerit, iacitato errore rapiuntur: nunc in semetipsos reversi, tanquam contrarii fluctus, reliduntur: nunc temeraria præsumptione ea, quæ incerta videntur, approbabant, nunc irrationali metu etiam, quæ certa sunt, expavescunt:

vescunt: incerti quâ eant, quâ redeant, quid appetant, quid fugiant, quid teneant, quid dimittant. Quæ quidem dubii, & mali penduli cordis afflictio, divinæ erga se miserationis est medicina, si sapiant. Idcirco etenim extra tutissimum Catholicæ fidei portum diversis cogitationum quatiuntur, verberantur, ac penè necantur procellis, ut excussa in altum elatæ mentis vela depellant, quæ malè novitatum ventis expanderant, seseque intra fidissimam stationem placidæ ac bonæ matris reducant & teneant; atque amaros illos turbulentosque errorum fluctus prius revomant, ut possint deinceps vivæ & salientis aquæ fluentia potare. Dediscant benè, quod didicerunt, non benè & ex toto Ecclesiæ dogmate, quod intellectu capi potest, capiant quod non potest, credant.

Explicat

Explicat illud Pauli: o Timothee, depostum custodi, devitans prophanas vocum novitates.

CAPUT XXVI.

Quæ cum ita sint, iterum atque iterum eadem mecum revolvens & reputans, mirari satis nequeo, tantam quorundam hominum vesaniam, tantam excæcamentis impietatem, tantam postremo errandi libidinem, ut contenti non sint tradita semel & accepta antiquitus credendi regula, sed nova ac nova in diem quærant, semperque aliquid gestiant religioni addere, mutare, detrahere: Quasi non cœleste dogma sit, quod semel revelatum esse sufficiat, sed terrena institutio, quæ aliter perfici, nisi assidua emendatione, imò potiùs reprehensione non possit: cum divina clament oracula: Ne transferas terminos quos posuerunt patres tui. Et: Super judicantem ne iudices. Et: Scindentem sepem, mordebit

debit eum serpens. Et illud Apostolicum, quo omnes omnium hæreson sceleratæ novitates, velut quodam spiritali gladio sæpè truncatæ semperque truncandæ sunt: o Timothee depositum custodi, devitans prophanas vocum novitates, & oppositiones falsi nominis scientiæ, quam quidam promittentes, circa fidem exciderunt. Et post hæc inveniuntur aliqui tanta inveteratæ frontis duritia, tanta impudentiæ incude, tam adamantinæ pertinaciæ, qui tantis eloquiorum cœlestium molibus non succumbant? tantis ponderibus non fatiscant? tantis malleis non conquassentur? tantis postremo fulminibus non conterantur? Devita, inquit, prophanas vocum novitates: Non dixit antiquitates, non dixit verustates, imò planè quid è contrario sequeretur, ostendit. Nam si vitanda est novitas, tenenda est antiquitas: & si prophana est

NOVI-

novitas, sacrata est vetustas. Et oppositiones inquit, falsi nominis scientiæ. Verè falsum nomen apud doctrinas hæreticorum, ut ignorantia scientiæ, & caligo serenitatis, & tenebræ luminis appellatione fucentur. Quam quidam, inquit, promittentes circa fidem exciderunt. Quid promittetes exciderunt nisi novam, nescio, quam ignoratamque doctrinam? Audias etenim quosdam ipsorum dicere: Venite ô insipientes & miseri, qui vulgò Catholici vocitamini, & discite fidem veram, quam præter nos nullus intelligit, quæ multis antè sæculis latuit, nuper verò revelata & ostensa est: sed discite furtim atque secretim, delectabit enim vos. Et item: Cum didiceritis, latenter docete, ne mundus audiat, nec Ecclesia sciat: paucis namque concessum est tanti mysteriū capere secretum. Nonne hæc verba sunt illius meretricis, quæ apud Salomonis Proverbia vocat ad se præ-

prætereuntes viam qui dirigunt iter suum. Qui est, inquit, vestrum insipientissimus divertat ad me. Inops autem sensu exhortatur, dicens Panes occultos libenter attingite, & aquam dulcem furtim bibite. Quid deinde? At ille inquit, nescit, quomodo terrigenæ apud eam pereant. Qui sunt isti terrigenæ? Exponat Apost. Qui circa fidem inquit, exciderunt.

CAPUT XXVII.

SED operæpretium est, totum ipsum Apost. capitulum diligentius pertractare. O Timothee, inquit, depositum custodi, devitans prophanas vocum novitates. O, exclamatio ista, & præscientiæ est patris & charitatis: prævidebat enim futuris, quos etiam prædolebat errores. Quis est hodie Timotheus? nisi vel universa Ecclesia, vel specialiter totum corpus Præpositorum, qui integram divini cultus scientiam vel habere ipsi debent, vel alijs infundere. Quid est depositum custodi

stodi? Custodi, inquit, propter fures. propter inimicos, ne dormientibus hominibus superfement zizania super illud tritici bonum semen, quod seminaverat filius hominis in agro suo. Depositedum, inquit, custodi: Quid est depositedum? id est, quod tibi creditum est, non quod à te inventum, quod accepisti, non quod excogitasti: rem non ingenij sed doctrinæ: non usurpationis privatæ, sed publicæ traditionis rem ad te perductam, non à te prolatam in qua non auctor debes esse: sed custos: non institutor, sed sectator non ducens sed sequens. Depositedum, inquit, custodi: Catholicæ fidei talentum inviolatum, illibatumque conserva. Quod tibi creditum est, hoc penes te maneat, hoc à te tradatur. Aurum accepisti, aurum redde: nolo mihi pro alijs alia subijcias: nolo pro auro impudenter plumbum, aut fraudulentè aramenta supponas: nolo auri speciem ad naturam planè. O Timothee, ð

Sacer-

Sacerdos, ô Tractator : o Doctor, si te divinum munus idoneum fecerit, ingenio, exercitatione, doctrina, esto spiritualis tabernaculi Beseleel pretiosas divini dogmatis gemmas exsculpe, fideliter coapta, adorna sapienter; adjice splendorem gratiam; vetustatem, intelligatur te exponente illustrius, quod antea obscurius credebatur. Per te posteritas intellectu gratuletur, quòd antè vetustas non intellectum venerabatur: eadem tamen quæ didicisti, ita doce, ut cum dicas novè, non dicas nova.

Quomodo in Ecclesia, quæ depositum custodit, profectus habeatur religionis.

CAPUT XXVIII.

Sed forsitan dicit aliquis: Nul-
lusne ergo in Ecclesia Christi
profectus habebitur religionis? Ha-
beatur planè, & maximus. Nam
quis ille est tam invidus hominibus
tá exosus Deo, qui istud prohibere

COZ-

conetur? Sed ita tamen ut vere profectus sit ille fidei, non permutatio. Siquidem ad profectum pertinet, ut in semetipsa unaquæque res amplificetur: ad permutationem verò, ut aliquid ex alio in aliud transverratur. Crescat igitur oportet, & multum, vehementerque proficiat, tam singulorum, quam omnium; tam unius hominis quàm totius Ecclesiæ, ætatum ac sæculorum gradibus intelligentia, scientia, sapientia: sed in suo duntaxat genere, in eodem scilicet dogmate, eodem sensu, eademque sententia.

CAPUT XXIX.

[M]itetur animarum religio rationem corporum, quæ licet annorum processu numeros suos evolvant, & explicent, eadem tamen, quæ etant, permanent. Multum interest inter pueritiæ florem, & senectutis maturitatem: sed iidem tamen ipsi fiunt senes, qui fuerant adolescentes: ut quamvis unius

D ejus-

eiusdemque hominis status habitus-
que mutetur, una tamen nihilominus
eademque natura, una eadem-
que persona sit. Parva lactentium
membra, magna juvenum: eadem
ipsa sunt tamen. Quot paruulorum
artus, tot virorum; & si qua illa sunt
quæ ævi maturioris ætate pariun-
tur, jã in feminis, ratione proserpta:
ut nihil novum postea proferatur;
in senibus, quod non in pueris iam
antea latitaverit. Vnde non dubi-
um est, hanc esse legitimam & re-
ctam proficiendi regulam, hunc
ratum atque pulcherrimum cref-
cendi ordinem: si eas semper in
grandioribus partes ac formas nu-
merus detexat ætatis, quas in paruu-
lis creatoris sapientia præformave-
rat. Quod si humana species in
aliquam deinceps non sui generis
vertatur effigiem, aut certè adda-
tur quippiam membrorum numero
vel detrahatur; necesse est ut to-
tum corpus vel intercidad, vel pro-
digiosum fiat, vel certè debilitetur.

Ita

Ita etiam Christianæ religionis dogma sequatur has decet profectum leges: ut annis scilicet consolidetur, dilatetur tempore, sublimetur ætate: incorruptum tamen, illibaturnque permaneat, & universis partium suarum mensuris, cunctisque quasi membris ac sensibus proprijs plenum atque perfectum sit, quod nihil præterea permutacionis admittat, nulla proprietatis dispendia, nullam sustinet definitionis varietatem.

CAPUT. XXX.

EXempli gratia: Severunt Majores nostri antiquitus in hac Ecclesiastica segete triticæ fidei semina: iniquum valde & incongruum est, ut nos eorum posteri pro Germana veritate frumenti, subdicitium zizanix eligamus errorem. Quin potius hoc rectum & consequens est, ut primis atque extremis sibi met non discrepantibus, de incrementis triticæ

D 2

insti-

gmatis frugem demetamus: ut cum aliquid ex illis seminum primordiis accessu temporis evolvatur, & nunc lætetur & excolatur: nihil tamen de germinis proprietate mutetur: addatur licet forma, species, distinctio: eadem tamen cuiusque generis natura permaneat: Absit etenim, ut rosea illa Catholici sensus plantaria, in carduos spinasque vertantur. Absit, inquam, ut in isto spiritali paradyso, de cynamomi & balsami surculis, folium repente atque aconita proveniant. Quodcunque igitur in hac Ecclesia, Dei agricultura fide patrum fatum est: hoc idem filiorum industria decet excolatur & observetur: hoc idem floreat & maturescat: hoc idem proficiat & perficiatur. Fas est etenim, ut prisca illa cœlestis philosophiæ dogmata processu temporis excurentur, limentur, poliantur: Sed nefas est, ut commutentur. Accipiant licet evidentiam, lucem distinctionem: sed

sed

sed retineant necesse est plenitudinem, integritatem, proprietatem,

Abdicata qualibet parte Catholici dogmatis quantum abolendæ religionis periculum consequatur,

CAPUT XXXI.

NAM si semel admissa fuerit hæc impiæ fraudis licentia. horreo dicere, quantum excindendæ atque abolendæ religionis periculum consequatur: Abdicata etenim qualibet parte Catholici dogmatis, alia quoque atque item alia, ac deinceps alia & alia jam quasi ex more & licito abdicabuntur. Porro autem singulatim partibus repudiatis, quid aliud ad extremum sequetur, nisi ut totum pariter repudietur? Sed & è contra, si novitia veteribus, extranea domesticis, & prophana sacratis admisceri cœperint, proserpat hic mos in universum necesse est, ut nihil post hac apud Ecclesiam relinquatur intactum, nihil immaculatum; sed sit

ibidem deinceps impiorum ac turpium errorum lupanar, ubi erat antè castæ incorruptæ sacrarium veritatis. Sed avertat hoc à suorum mentibus nefas divina pietas; sitque hic potiùs impiorum furor.

Christi Ecclesia, sedula depositorum apud se dogmatum custos, quòd conciliorum suorum decretis enitatur.

CAPUT XXXII.

CHristi verò Ecclesia, sedula & cauta depositorum apud se dogmatum custos, nihil in ijs unquam permutat, nihil minuit, nihil addit: non amputat necessaria non apponit superflua non amittit sua, non usurpat aliena: sed omni industria hoc unum studet, ut vetera fideliter sapienterq; tractando, si qua sunt illa antiquitùs informata & inchoata, accuret & poliat: si qua jam expressa & enucleata, consolidet, firmet: si qua jam confirmata, & definita, custodiat. Denique quid unquam aliud Conciliorum

rum

rum decretis enisa est; nisi ut, quid antea simpliciter credebatur, hoc idem postea diligentius crederetur? quod antea lentius praedicabatur, hoc idem postea instantius praedicaretur? quod antea securius colebatur, hoc idem postea sollicitius excoleretur? Hoc, inquam, semper neque quicquam praeterea haereticorum novitatibus excitata Conciliorum suorum decretis Catholica perfecit Ecclesia, nisi ut, quod prius a majoribus sola traditione susceperat, hoc deinde posteris etiam per scripturae chirographum consignaret: magnam rerum summam paucis literis comprehendendo: & plerumque propter intelligentiae lucem, non novum fidei sensum, novae appellationis proprietate signando. *Redit ad Apostoli verba: Devitans prophanas vocum novitates.*

CAPUT XXXIII.

Sed ad Apostolum redeamus: O Timothee, inquit, depositum custodi, devitans prophanas vocum novitates

rates: devita, inquit, quasi viperam, quasi scorpionem, quasi basiliscum: ne te non solum tactu, sed etiam visu affatuque percutiant. Quid est devitare? Cum huiusmodi nec cibum sumere. Quid est devita? Si quis, inquit, venit ad vos, & hanc doctrinam non adfert. Quam doctrinam? nisi Catholicam, & universalem, & unam eandemque per singulas ætatum successiones incorrupta veritatis traditione manentem, & usque in sæcula, sine fine mansuram? Quid tum? Nolite, inquit, recipere eum in domum, nec Ave. ei dixeritis: qui enim dicit illi Ave, communicat operibus eius malignis, prophanas, inquit, vovum novitates. Quid est prophanas? Quæ nihil habent sacri, nihil religiosi: ab Ecclesiæ penetralibus, quæ est templum Dei, penitus extraneas Prophanas, inquit, vovum novitates: Vovum, id est, dogmatum, rerum, sententiarum novitates: quæ sunt vetustati, quæ anti-
qui-

quitati contrariæ. Quæ si recipian-
tur, necesse est, ut fides beatorum
Patrum, aut tota, aut certè magna
ex parte violetur. necesse est, ut
omnes omnium ætatum fideles o-
mnes sancti, omnes casti, continen-
tes Virgines, omnes clerici, Levitæ
& Sacerdotes, tanta Confessorum
millia, tanti Martyrum exercitus,
tanta vrbium, tanta populorum
celebritas & multitudo, tot insulæ,
Provinciae, Reges, Gentes, Regna,
Nationes, totus postremò jam pe-
nè terrarum orbis, per Catholicam
fidem Christo capiti incorporatus,
tanto seculorum tractu ignorasse,
errasse, blasphemasse, necesse quid
crederet, pronuntietur.

CAPUT XXIV.

PRophanas, inquit, vocum novi-
tates devota, quas recipere atque
sectari nunquam Catholicorum:
semper verò hæreticorum fuit. Et
revera, quæ unquam hæresis, nisi
sub certo nomine, certo loco, certo

D 5 tem-

tempore ebullivit? Quis unquam
 hæreses instituit, nisi qui se prius
 ab Ecclesiæ Catholicæ universita-
 tis & antiquitatis consensione dis-
 creverit? Quod ita esse, luce clarius
 exempla demonstrant. Quis enim
 unquam antè prophanum illum Pe-
 lagium, tantam virtutem liberi
 præsumpsit arbitrii, ut ad hoc in
 bonis rebus per actus singulos ad-
 juvandum, necessariam Dei gra-
 tiam non putaret? Quis ante prodi-
 giosum discipulum ejus Cælestium
 reatu prævaricationis Adq̄ omne ge-
 nus humanum negavit attrictum?
 Quis ante sacrilegum Arrium, Tri-
 nitatis unitatem discindere, quis
 ante sceleratum Sabellium, unita-
 ris Trinitatem confundere ausus
 est? Quis ante crudelissimum No-
 vitianum, crudelem Deum dixit:
 eo quòd nollet mortem morien-
 tis, quàm ut revertatur & vivat?
 Quis ante Magum Simonem, A-
 postolica districtione percussum, à
 quo verus ille turpitudinum gur-
 ges

ges usque in novissimum Priscillianum continua & occulta successione manavit, auctorem malorum, id est scelerum, impietatum, flagitiorumque nostrorum, ausus est dicere creatorem Deum? Quippè quem adferit talem hominum manibus ipsum suis creare naturam, quæ proprio quodam motu & necessariae cujusdam voluntatis impulsu, nihil aliud possit, nihil aliud velit, nisi peccare: eò quod furis omnium vitiorum exagitata & inflammata, in omnia turpitudinum barathra inexhausta cupiditate rapiatur. Innumera sunt alia, quæ brevitatis studio prætermittimus: quibus tamen cunctis satis evidenter perspicueque monstratur, hoc apud omnes ferè hæreses quasi solenne esse ac legitimum, ut semper prophanis novitatibus gaudeant, antiquitatis scita fastidiant, & per oppositiones falsi nominis scientiæ à fide naufragent. Contra verò, Catholicorum hoc ferè proprium, deposita sanctorum

Patrum & commissa servare, dam-
nare prophanas novitates & sicut
dixit & iterum dixit Apostolus: Si
quis annuntiaverit, præterquam
quod acceptum est, anathemare.

*Quo pacto hæretici divina scripturæ te-
stimonis utantur.*

CAPUT XXXV.

Hic fortasse aliquis interroget,
an & hæretici, divinæ scriptu-
ræ testimoniis utantur. Utuntur
planè, & vehementer quidem. nam
videas eos volare per singula qua-
que sanctæ legis volumina: per
Moysi, per Regum libros, per Psal-
mos, per Apostolos, per Evangelia,
per Prophetas. Sive enim apud
suos, siue alienos: siue privatim, si-
ve in publicè, siue in sermonibus,
siue libris, siue in conviviiis, siue in
plateis: nihil unquam penè de suo
proferunt, quod non etiam scrip-
turæ verbis adumbrare contentur.
Lege Pauli Samozateni opuscula,
Priscilliani, Eunomii, Joviniani, re-
liqua-

liquarumque pestium: cernas infinitam exemplorum congeriem, propè nullam omitti paginam, quæ non novi aut veteris Testamenti sententiis fucata & colorata sit. Sed tanto magis cavendi & pertimescendi sunt, quanto occultius sub divinæ legis umbraculis latitant. Sciunt enim fœtores suos nulli ferè citò esse placituros, si nudi & simplices exhalentur: atque idcirco eos celestis eloquii velut quodam aromate aspergunt, ut ille, qui humanum facile despiceret errorem, divina non facile contemnat oracula. Itaque faciunt quod hi solent, qui parvulis austera quædam temperaturi pocula, priùs ora melle circumlinunt: ut incauta ætas cum dulcedinem præfenserit, amaritudinem non reformidet. Quod etiam iis citrà est, qui mala gramina, & noxios succos, medicaminum vocabulis præcolorant: ut nemo ferè ubi supra scriptum legerit remedium, suspicetur venenum.

Allegatur contra hereses initium 7. capituli Matthæi.

CAPUT XXXVI.

Idem denique & Salvator clamabat. Attendite vobis à Pseudoprophetis, qui veniunt ad vos in vestitu ovium, ab intus autem sunt lupi rapaces. Quid est vestitus ovium? nisi Prophetarum & Apostolorum proloquia: quæ iidem, ovili quadam sinceritate agno illi immaculato, qui tollit peccatum mundi, tanquam vellera quædam texuerunt? Qui sunt lupi rapaces? nisi sensus hæreticorum feri, & rapidi, qui caulas Ecclesiæ semper infestant, & gregem Christi quâqua possunt, dilacerant? Sed ut fallaciùs incautis ovibus obrepant, manente luporum ferocia, deponuat lupinam speciem, & sese divinæ legis sententiis velut quibusdam vellerebus obvolvunt: ut cum quisq; lanarum mollitiem persenserit, nequaquam aculeos dentium pertimescat. Sed quid ait Salvator? Ex fructibus eorum cognoscetis

scetis eos. Id est, cùm cœperint illas voces non jam perferre tantùm, sed etiam exponere: nec adhuc jactare solùm, sed etiam interpretari: tunc amaritudo illa, tunc acerbitas, tunc rabies intelligitur, tunc novitium virus exhalabitur, tunc prophanæ novitates aperiuntur, tunc primum scindi sepem videas, tunc transferri patrum terminos, tunc Catholicam fidem cœdi, tunc Ecclesiasticum dogma lacerari.

Ex I Cor. II. capite, quod Pseudoapostoli sunt operarii subdoli, transfigurantes se in Angelos lucis. Item, quod sint discipuli diaboli tentantis Christum.

CAPUT XXXVII.

Tales erant ii, quos percurit Apostolus Paulus in secunda ad Corinthios dicens: Nam ejusmodi inquit, Pseudoapostoli, sunt operarii subdoli transfigurantes se in Apostolos Christi. Quid est transfigurantes se in Apostolos Christi? Proferebant

bant Apostoli divinæ legis exempla
proferebant & illi: Proferebant A-
postoli Psalmorum auctoritates,
proferebant & illi. Proferebant A-
postoli sententias Prophetarum, &
illi nihilo minus proferebant. Sed
cum ea, quæ similiter protulerant,
interpretari non similiter cœpissent
tunc simplices à subdolis, tunc infu-
cati à fucatis, tunc recti à perversis,
tunc postremò veri Apostoli à falsis
Apostolis discernebantur. Et non
mirum, inquit. Ipse enim Sathanas
transfiguratur se in Angelum lucis:
non est ergo magnum, si ministri
ejus transfigurantur sicut ministri
justitiæ. Ergo secundum Apostoli
Pauli magisterium, quotiescunq; vel
Pseudoapostoli, vel Pseudoprophe-
tæ vel Pseudodoctores, divinæ legis
sententias proferunt, quibus malè
interpretatis errores suos astruere
conentur, non dubium est, quin au-
ctoris sui callida machinamenta se-
ctentur: quæ ille nunquam profecto
comminisceretur, nisi sciret omni-
no

no nullam esse ad fallendum faciliorem viam, quam ut, ubi nefarii erroris subinducitur fraudulentia, ibi divinorum verborum prætendatur auctoritas. Sed dicet aliquis: unde probatur quòd sacræ legis exemplis diabolus uti soleat? Legat Evangelia, in quibus scribitur: Tunc assumpsit eum diabolus, id est Dominum Salvatorem: & statuit illum supra pinnam templi, & dixit ei: si filius Dei es, mitte te deorsum scriptum est enim: quòd Angelis suis mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis: in manibus tollent te, ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum. Quid hic faciet misellis hominibus, qui ipsum Dominum majestatis, scripturarum testimoniis appetivit? Si, inquit, filius Dei es, mitte te deorsum. Quare? Scriptum est enim inquit. Magnoperè nobis doctrina loci istius attendenda atque retinenda est, ut tanto Evangelicæ auctoritatis exemplo, quanto aliquos Apostolica, seu

seu Prophetica verba proferre contra Catholicam fidem viderimus, diabolum per eos loqui minimè dubitemus. Nam sicut tunc caput capiti ita nunc quoq; membra membris loquuntur: membra scilicet diaboli, membris Christi; perfidi fidelibus, sacrilegi religiosis hæretici postremò Catholicis. Sed quid tandem dicit? Si, inquit, Filius Dei es, mitte te deorsum. Hoc est. Filius esse vis Dei, & hæreditatem regni cœlestis accipere, mitte te deorsum; id est, ex istius te sublimis Ecclesiæ, quæ etiam templum Dei putatur, doctrina & traditione dimitte. At si quis interroget quempiam hæreticorum sibi talia persuadentem: Unde probas, unde doces, quod Ecclesiæ Catholicæ universalem & antiquam fidem dimittere debeam? Statim ille: Scriptum est enim. Et continuò mille testimonia, mille exempla, mille auctoritates parat, de lege, de Psalmis, de Apostolis, de Prophetis; quibus novo & malo
more

more interpretatis, ex arce Catho-
 lica, in hærefeos barathrum infœ-
 lix anima præcipitatur. Jam verò
 illis quæ sequuntur promissionibus
 miro modo incautos homines hæ-
 retici decipere consueverunt. Au-
 dent etenim polliceri, & docere,
 quòd in Ecclesia sua, id est, in com-
 munionis suæ conventiculo; ma-
 gna & specialis, ac plane persona-
 lis quædam sit DEI gratia, adeo ut
 sine ullo labore, sine ullo studio,
 sine ulla industria, etiamsi nec qua-
 rant, nec petant, nec pulsent, qui-
 cunque illi ad numerum suum per-
 tinent, tamen ita divinitus dispen-
 sentur, ut Angelicis evecti manibus,
 id est, Angelica protectione servati,
 nunquam possint offendere ad lapi-
 dem pedem suum, id est, nun-
 quam scandalizari.

*Qui resistendum sit fallacijs diaboli &
discipulorum eius, dum scrip-
turas allegant*

CAPUT XXXVIII.

Sed dicet aliquis: Sed divinis elo-
quijs, sententijs, promissionibus,
& diabolus, & discipuli eius utun-
tur, quorum alij sunt Pseudoaposto-
li & Pseudoprophetae, & Pseudoma-
gistri & omnes ex toto haeretici, quid
facient Catholici homines, & matris
Ecclesiae filii? quonam modo in scrip-
turis sanctis veritatem a falsitate
discernent? Hoc scilicet facere mag-
nopere curabunt, quod in principio
Commonitorij istius sanctos & do-
ctos viros nobis tradidisse scripsi-
mus: ut divinum canonem secun-
dum universalis Ecclesiae traditio-
nes, & juxta Catholici dogmatis re-
gulas interpretentur. In qua item
Catholicae Apostolicaeque Ecclesiae se-
quantur necesse est Universitatem,
Antiquitatem, Consensionem. Et si
quando pars contra universitatem,
novitas

novitas contra vetustatem, unius
 vel paucorum errantium dissensio
 contra omnium vel certè multo
 plurium Catholicorum consensio-
 nem rebellaverit, præferant partis
 corruptioni Universitatis integri-
 tatem. in qua eadem universitate,
 novitatis prophanitati antiquitatis
 religionem: itemque in ipsa vetusta-
 te, unius sive paucissimorum teme-
 ritati, primùm omnium generalia,
 si qua sunt, universalis Concilii de-
 creta proponant: Tunc deinde, si id
 minus est, sequantur quod proximi-
 mum est, multorum atque magno-
 rum consentientes sibi sententias
 Magistrorum: quibus adjuvante Do-
 mino fideliter, sobriè, sollicitè ob-
 servatis, non magna difficultate no-
 xios quosque exsurgentium hæ-
 reticorum deprehende-
 mus errores.

Quonam modo hæreses prolatis veterum magistrorum sententiis concordantibus, deprehendantur & condemnentur.

CAPUT XXXIX.

Hic jam consequens esse video, ut exemplis demonstrem, quonam modo prophanæ hæreticorum novitates, prolatis atque collatis veterum magistrorum concordantibus sibi met sententiis, & deprehendantur & condemnentur. Quæ tamen antiqua sanctorum Patrum consensus, non in omnibus divinæ legis quæstiunculis, sed solum certè, præcipuè in fidei regula magno nobis studio & investiganda est, & sequenda, Sed neque semper, neque omnes hæreses hoc modo impugnandæ sunt, sed novitiæ recentisque tantummodo: cum primùm scilicet exoriuntur, antequam infalsarint vetustæ fidei regulas ipsius temporis veterentur angustiis, ac priusquam manante latius veneno Majorum

jorum volumina vitare conentur.
 Caterum dilatata & inveterata hæ-
 reses nequaquam hac via aggredien-
 da sunt, eo quod prolixo temporum
 tractu longa is furandę veritatis pa-
 tuerit occasio. Atque ideo quascun-
 que illas antiquiores vel schisma-
 tum, vel hæreseon prophanitates,
 nullo modo nos oportet, nisi aut
 sola, si opus est, scripturarum aucto-
 ritate convincere, aut certè jam an-
 tiquitus universalibus Sacerdotum
 Catholicorum Conciliis convictas
 damnataq; vitare. Itaque cum pri-
 mùm mali cujusque erroris putre-
 do erumpere cœperit, & ad defen-
 sionem sui quædam sacræ legis ver-
 ba furari, eaq; fallaciter & fraudu-
 lenter exponere: statim interpretan-
 do canoni Majorum sententiæ con-
 gregandæ sunt: quibus illud quo-
 cunque exurget novitium, ideoq; pro-
 phanum & absque ulla ambage
 prodatur, & sine ulla retractatione
 damnetur. Sed eorum duntaxat Pa-
 trum sententiæ conferendæ sunt,
 qui

qui in fide & communionē Catho-
lica, sanctē, sapienter, constanter vi-
uentes, docentes, & permanentes
vel mori in Christo fideliter vel oc-
cidi pro Christo feliciter merue-
runt. Quibus tamen hac lege cre-
dendum est, ut quicquid vel omnes,
plures, uno eodemque sensu mani-
festē, frequenter, perseveranter, ve-
lut quodam consentiente sibi magi-
strorum concilio, accipiendo, te-
nendo, tradendo firmaverint, id
pro indubitato, certo; ratioque ha-
beat: Quicquid verò, quamvis ille
sanctus & doctus; quamvis Episco-
pus, quamvis Confessor & Martyr,
præter omnes, aut etiam contra
omnes senserit; id inter proprias &
occultas, & privatas opiniunculas à
communis, publicæ, ac generalis
sententiæ auctoritate secretum sit:
ne cum summo æternæ salutis pericu-
lo juxta sacrilegam hæreticorum
& schismaticorum consuetudinem,
universalis dogmatis veritate dimis-
sa, unius hominis novitium secte-
mur errorem.

Patrum

*Patrum consentientes sententia, quan-
ta sint auctoritatis.*

CAPUT XL.

Quorum beatorum PP. sanctum
Catholicumque consensum, ne
quis sibi temerè fortè contemnen-
dum arbitretur, ait in I ad Corinth.
Apostolus: Et quosdam quidem po-
suit Deus in Ecclesia, primum Apo-
stolos, quorum ipse unus erat: secun-
dò Prophetas, qualem in Act Apost.
legimus Agabum: tertio Doctores,
qui tractatores nunc appellantur,
quos hic idem Apostolus etiam Pro-
phetas interdum nuncupat, eò quod
per eos Prophetarum mysteria po-
pulis aperiantur. Hos ergo in Eccle-
sia Dei divinitus per tempora & lo-
ca dispensatos, quisquis in sensu Ca-
tholici dogmatis unum aliquid in
Christo sentientis contempserit, nõ
hominem contemnit, sed Deum: à
quorum veridica unitate ne quid
discrepet, impensius obtestatur idem
Apostolus, dicens: Obsecro autem
vos fratres, ut id ipsum dicatis om-
nes

E

nes

nes & non sint in vobis schismata: sitis autem perfecti in eodem sensu, & in eadem sententia. Quòd si quis ab eorum sententiæ communionem desciverit, audiet illud ejusdem Apostoli: Non est Deus disensionis, sed pacis: Id est, non ejus, qui à consentienti unitate defecerit, sed eorum qui in consentiendi pace permanserint: Sicut in omnibus, inquit, Ecclesiis sanctorum doceo, id est, Catholicorum: quæ ideò sanctæ sunt, quia in fidei communionem persistunt. Et ne quis forsitan prætermisiss cæteris, se solum audiri, sibi soli credi arrogaret, paulò post ait: An à vobis, inquit, verbum Dei processit? aut in vos solos devenit? Et ne hoc quasi perfunctoriè acciperetur: adjecit: Si quis, inquit, videtur Propheta esse aut spiritalis, id est, spiritalium rerum magister, summo studio æqualitatis, & unitatis cultor existat: ut scilicet neq; opiniones suas cæteris præferat, & ab universorum sensibus non recedat. Cujus rei mandata qui igno-

ignorat, inquit, id est, qui aut nescita non discit, aut scita contemnit, ignorabitur: hoc est, indignus habebitur, qui inter unitos fide, & exquatos humilitate divinitus respiciatur: quo malo nescio, an quidquam acerbius cogitari queat. Quod tamen juxta Apostolicam comminationem Pelagiano illi provenisse cernimus Juliano, qui se collegarum sensui, aut incorporare neglexit, aut excorporare praesumpsit. Sed jam tempus est, ut pollicitum proferamus exemplum, ubi, & quomodo sanctorum PP. sententia congregata sint, ut secundum eas ex decreto atque auctoritate Concilii Ecclesiasticae fidei regula figeretur. Quod quo commodius fiat, hic sit jam hujus Commonitorii modus: ut caetera quae sequuntur, ab alio sumamus exordio. Secundum commonitorium interlapsum est, neq; ex eo amplius quidquam quam postrema particula remansit, id est, sola recapitulatio, quae & subjecta est.

E 2

Reca-

Recapitulatio eorum, quæ præcedenti libro sunt dicta.

CAPUT. XLI.

QUæ cum ita sint, jam tempus est, ut ea quæ duobus his commonitoriis dicta sunt in hujus secundi fine recapitulemus. Diximus in superioribus hanc fuisse semper & esse hodieque Catholicorum consuetudinem, ut fidem veram duobus his modis approbent. Primum divini canonis auctoritate, deinde Ecclesiæ Catholicæ traditione: non quia canon solus non sibi ad universa sufficiat, sed quia verba divina pro suo pleriq; arbitrato interpretantes, varias opiniones erroresq; concipiant. Atque ideo necesse sit, ut ad unam Ecclesiastici sensus regulam scripturæ cœlestis intelligentiâ dirigatur: in iis duntaxat præcipue questionibus, quibus totius Catholici dogmatis fundamenta nituntur. Item diximus, in ipsa rursus Ecclesia Universalitatis pariter & Antiquitatis consensionem spectari oportere, ne aut
ab

ab unitatis integritate in partem schismatis abruptamur, aut è vetustatis religione in hæreseon novitates præcipitemur. Item diximus, in ipsa Ecclesiæ vetustate duo quædam vehementer studioseq; observanda, quibus penitus inhæreere deberent, quicumque hæretici esse nolint: Primam si quid esset antiquitus ab omnibus Ecclesiæ Catholicæ sacerdotibus universalis Concilii auctoritate decretum: Deinde si quæ nova, exurgeret quæstio, ubi id minimè reperiretur, recurrendum ad sanctorum PP. sententias, eorum duntaxat, qui suis quique temporibus, & locis in unitate communionis & fidei permanentes, Magistri probabiles existissent. Et quidquid uno sensu atque consensu tenuisse invenirentur, id Ecclesiæ verum & Catholicum absq; ullo scrupulo judicaretur.

Breviter recapitulat ex secundo commonitorio; quod intercidit: quomodo in Concil. Ephes. sanctorum PP. sententia congregata sint. ut secundum

eas auctoritate Consilii Ecclesiasticae fidei regula figeretur.

CAPUT XLII.

Quod ne præsumptione magis nostra, quàm auctoritate Ecclesiastica promere videremur, exemplum adhibuimus S. Concilii, quòd ante triennium fermè in Asia apud Ephesum celebratum est viris clarissimis Basilio Antiochoq; Consulibus. Ubi cum de sancendis fidei regulis disceptaretur, ne qua illic forsitan profana novitas in modum per fidie Ariminensis obreperet, universis Sacerdotibus, qui illo ducenti ferè numero conuenerant, hoc Catholicissimum, felicissimum, atque optimum factum visum est, ut in medium sanctorum PP. sententiæ proferrentur, quorum alios Martyres, alios Confessores, omnes verò Catholicos sacerdotes fuisse, & permansisse constaret: ut scilicet ritè atq; solemniter ex eorum consensu atq; decreto antiqui dogmatis religio confirmaretur, & profanæ novitatis blasphemiam

nia

mia condemnaretur. Quod cum ita
 factum foret, jure meritoque ille Ne-
 storius, Catholicæ vetustati contra-
 rius, beatus verò Cyrillus sacrosan-
 ctæ antiquitati consentaneus judi-
 catus est. Et ut ad fidem rerum nihil
 deesset, etiam nomina & numerum
 (licet ordinem fuisset obli-
 didimus eorum Patrum, juxta quo-
 rum ordinem ibidem concinentem
 sibi concordemque sententiam, &
 legis sacræ proloquia exposita sunt,
 & divini dogmatis regula constabi-
 lita. Quos ad confirmandam me-
 moriam hic quoque recensere ne-
 quaquam superfluum est. Sunt ergo
 hi viri quorum in illo Concilio, vel
 tanquam judicium, vel tanquam te-
 stium scripta recitata sunt: S. Petrus
 Alexandrinus Episcopus doctor præ-
 stantissimus & martyr beatissimus:
 S. Athanasius ejusdem civitatis an-
 tistes. Magister fidelissimus, & Con-
 fessor eminentissimus. S. Theophi-
 lus ejusdem item urbis Episcopus,
 vir fide, vita, scientia satis clarus: cui

E 4

successit

successit venerandus Cyrillus, qui nunc illustrat Alexandrinam Ecclesiam, Et ne forsitan unius civitatis ac provinciae doctrina putaretur, adhibita sunt etiam illa Cappadociae lumina S. Gregorius Episcopus & Confessor de Nazianzo: S. Basilii Caesareae Cappadociae Episcopus & Confessor. Sanctus item alter Gregorius Nicenus Episcopus, fidei conversationis, integritatis & sapientiae merito, fratre Basilio dignissimus. Sed ne sola Graecia aut Oriens tantum, verum etiam Occidentalis & Latinus orbis ita semper sensisse approbaretur: lectae sunt quoque ibi quaedam ad quosdam Epistolae S. Felicis martyris, & S. Julii, urbis Romanae Episcoporum. Et non solum caput orbis, verum etiam latera: illi iudicio testimonium perhiberent, adhibitus est à Meridie beatissimus Cyprianus, Episcopus Carthagenensis, & martyr: à Septentrione S. Ambrosius, Mediolanensis Episcopus. Hi sunt igitur omnes apud Ephesum
sacratio

sacrato Decalogi numero Magistri, Consiliarii, Testes, Judicesq; producti: quorum beata illa Synodus doctrinam tenens, consilium sequens credens, testimonio, obediens iudicio, absque rædio, præsumptione, & gratiâ, de fidei regulis pronunciavit. Quanquam multò amplior majorû numerus adhiberi potuerit, sed necesse non fuit: quia neque multitudine testium negotii tempora occupari oportebat, & decem illos non aliud ferè sensisse, quàm cæteros omnes collegas suos nemo dubitat. Post quæ omnia adiecimus etiam B. Cyrilli sententiam, quæ gestis ipsius Ecclesiasticis continentur. Namque cum lecta esset S. Capreoli Episcopi Carthagenensis Epistola, qui nihil aliud intendebat, & precabatur, nisi ut expugnata novitate antiquitas defenderetur, ita Episcopus Cyrillus proloquutus est & definivit: quòd hic quoque interponere non abs re videtur: ait enim in fine gestorum: Et hæc, inquit, quæ lecta est epistola,

venerandi & multum religiosi Episcopi Carthaginensis, Capreoli, fidei gestorum inseretur, cujus aperta sententia est: vult enim antiquæ fidei dogmata confirmari, novitia vero & superflue adinventæ impiè promulgata reprobari atque damnari. Omnes Episcopi adclamaverunt: Hæc omnium voces sunt, hæc omnes dicimus, hoc omnium votum est. Quæ tandem omnium voces, atque omnium vota nisi, ut quod erat antiquitatis traditum, teneretur? quod adinventum nuper exploderetur? Post quæ admirati sumus & prædicavimus, quanta Concilii illius fuerit humilitas & sanctitas, quot numero sacerdotes, penè ex majori parte Metropolitanæ, tantæ eruditionis tantæque doctrinæ ut propè omnes possent de dogmatibus disputare: Quibus, quum ipsa in unum congregatio audendi à se aliquid & statuendi addere videretur fiduciam nihil tamen donarent, nihil præsumerent, nihil sibi penitus arrogaret sed omnimodis

nimodis præcaverent, ne aliquid posteris traderent, quod ipsi à Patribus non accepissent : & non solum in præsentem rem bene disponerent, verum etiam post futuris exempla præberent, ut & ipsi scilicet sacratae vetustatis dogmata colerent, profanae verò Novitatis adinventam damnaverent. Inveſti etiam sumus in Nestorii sceleratam præsumptionem quòd S. Scripturam se primum & solum intelligere, & omnes eos ignorasse jactaret, quicumque ante se magisterii munere præditi divina eloquia tractavissent : universos scilicet Sacerdotes, universos Confessores & Martyres, quorum alii explanassent Dei legem : alii verò explanantibus consensissent, vel credidissent : totam postremo etiam, nunc errare & semper errasse adseveraret Ecclesiam, quæ, ut ipsi videbatur ignaros, erroneosq; doctores, & sequuta esset & sequeretur.

Geminam adiecit Apostolica sedis auctoritatem ad profanas quasque novitates extinguendas. CA-

CAPUT XLIII.

Quæ omnia licet cumulatè abundeque sufficerent ad profanas quasque novitates obruendas & extinguendas, tamen ne quid deesse tantæ plenitudini videretur, ad postremum adjesimus geminam Apostolicæ sedis auctoritatem: unam scilicet S. Papæ Xysti, qui nunc Romanam Ecclesiam venerandus illustrat: alteram præcessoris sui B memoriam Papæ Cælestini, quam, hic quoque interponere necessarium judicavimus. Ait itaque Papa Xystus in Epistola, quam de causa Nestorii Antiocheno misit Episcopo: Ergo inquit, quia sicut ait Apostolus, fides una est, quæ evidenter obtinuit dicenda credamus, & tenenda credamus. Tandem illa tenenda, & credenda prosequitur, & ait: Nihil ultrà, inquit, liceat Novitati, quia nihil addi convenit vetustati: Perspicua majorum fides & credulitas, nulla cæni permixtione turbetur. Omnino Apostolicè; ut Majorum credulitatem
perspi-

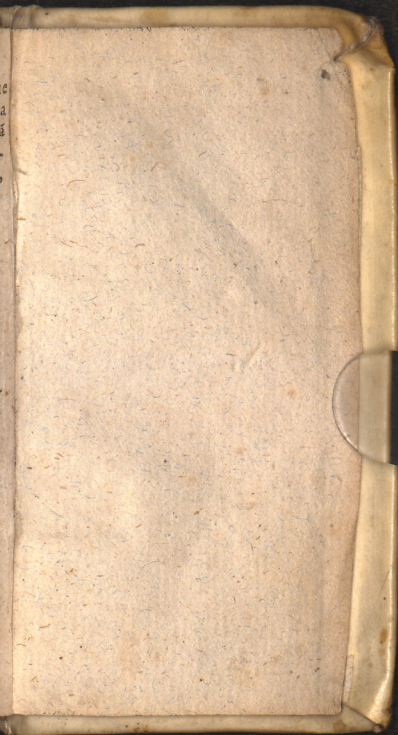
perspicuitatis lumine ornaret, novitias verò profanitates cœni permixtione describeret. Sed & Papa Cœlestinus pari modo eademq; sententia: Ait enim in epistola, quam Gallorû sacerdotibus misit, arguens eorum conniventiam, quòd antiquam fidẽ silentio destituentes, profanas novitates exurgere paterentur: Meritò, inquit, causa nos respicit, si silentio foveamus errorem. Ergo corripiantur hujusmodi, non sit iis liberum, habere pro voluntate sermonẽ. Hic aliquis fortassè addubitet, quinam sint illi, quos habere prohibeat liberum pro voluntate sermonem: Vtustatis prædicatores, an novitatis, adinventores. Ipse dicat, & dubitationem legentium ipse dissolvat. Sequitur enim: Desinat, inquit, si ita res est, id est, si ita est, ut apud me quidam urbes & provincias vestras criminantur, quod eas quibusdam novitatibus consentire noxia dissimulatione faciatis: desinat itaque, inquit, si ita res est, incessere novitas
vetusta.

vetustatem. Ergo hæc fuit B. Cælestini beata sententia, non ut vetustas cessaret obruere novitatem: sed potiùs novitas desineret inceslere vetustatem. Quibus Apostolicis Catholicisq; decretis quisquis refragatur, insultet primùm omnium necesse est memoriæ S. Cælestini, qui statuit ut desineret inceslere novitas vetustatem: deinde irrideat definita S. Xysti, qui censuit, ne ultra quidquã liceat Novitati, quia nihil addi convenit vetustati: Sed & B. Cyrilli statuta contemnat, qui venerandi Capreoli zelù magna prædicatione laudavit, quòd antiquæ fidei dogmata confirmari cuperet, novitia verò adinvéta damnari: Ephesinã quoque Synodũ, id est, totius penè Orientis sanctorum episcoporum iudicata proculcet: quibus divinitus placuit, nihil aliud posteris credendum decernere, nisi quod sacra sibi que in Christo consentiens sanctorum Patrum tenuisset antiquitas, quique etiam vociferantes & accla-

acclamantes, vno ore testificati
 sunt, has, esse omnium voces, hoc
 omnes optare, hoc omnes censere:
 ut sicut univèrsi ferè ante Nestoriũ
 hæretici, contemnentes vetusta-
 tem, & asserentes novitatem, dam-
 nati forent, ita ipse quoque Nesto-
 rius auctor novitatis, & impugna-
 tor vetustatis condénaretur. Quo-
 rum sacrosancto & cœlestis gratiæ
 munere inspirata consensio cui di-
 splicet, quid aliud sequitur nisi ut
 profanitatem Nestorii adserat non
 jure damnatam? Ad extremum
 quoq; universam Christi Ecclesiam
 & Magistros ejus Apostolos & Pro-
 phetas, præcipueque tamen Apo-
 stolum Paulum velut quædam pur-
 gamenta contempnat: illam quod
 à Religione colendæ & excolendæ
 semel sibi traditæ fidei nunquam
 recesserit: O Timothee, depositum
 custodi, devitans profanas vo-
 cum novitates. Et item: Si quis vo-
 bis annūciaverit præterquam quod
 accepistis, anathema sit. Quod si-
 neque

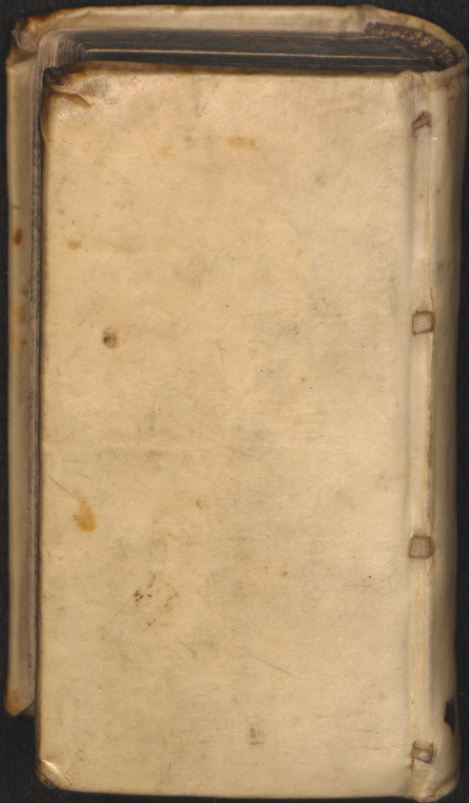
neque apostolica definita-neque ecclesiastica decreta temeranda sunt quibus secundum sacrosanctam universitatis & antiquitatis consensionem cuncti semper haeretici, & ad extremum Pelagius, Cælestius, & Nestorius, jure meritoque damnati sunt, necesse est profecto omnibus deinceps Catholicis, qui sese ecclesiae matris legitimos filios probare student, ut sanctae sanctorum Patrum fidei, adglutinentur, immoriatur, prophanas vero prophanorum novitates detestentur, horrescant, insectentur, persequantur. Hæc sunt fere quæ duobus Communitariis latius disserta, aliquanto nunc brevius recapitulandi lege constricta sunt ut memoria mea cui adminiculanda: ista confestim, & commonendi assiduitate reparetur, & prolixitatis fastidio non obruatur.

F I N I S.

CONTR
 perspicuitatis
 tias verò prof
 tione describe
 stinus pari m
 Ait enim in e
 sacerdotibus
 conniventiar
 silentio destit
 tates exurger
 inquit, causa
 foveamus err
 tur hujusmoc
 habere pro ve
 aliquis fortat
 sint illi, quos
 rum pro volu
 tustatis prædi
 adinventores
 tionem leger
 quitur enim
 res est, id est
 quidam urbe
 criminantur
 novitatibus
 mulatione f
 inquit, si ita

↑

mm 0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100 110 120 130 140 150 160 170 180

Inch 0 1 2 3

4.5 5.0 5.6 6.3

C1 B1 A1 C2 B2 A2 B5 A5 20 18 17 16 11

10 09 03 02 01 C7 B7 A7 C8 B8 A8 C9 B9

the scale towards document

Patch Reference numbers on UT

Image Engineering Scan Reference Chart TE263 Serial No. **092**

↓